Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ... 21-һээ гарана | № 252 (15875) | 1981 оной ноябриин 3, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум ингэжэ **тогтообо:**

Россин Совет Федеративна Социалис Республикын арбадахи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сессиие 1981 оной декабриин 1-дэ Москва хотодо зарлаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1981 оной октябриин 30.

Советскэ Союзай ажалшад! Хүгжэлтэ түгэс социализмын арга боломжонуудые, оронойнгоо үйлэдбэриин ба эрдэм техникын хүсые бүрин хүсэдөөр хэрэглэгты!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа).

...ЕРМЫН УЛААН БУЛАНДА

Агуу Октябриин хүндэлэлдэ

ҮҮСХЭЛШЭД ҮРГЭНӨӨР ДЭМЖЭГДЭНЭ

Прибор-бүтээлгын үйлэдбэриин Улаан-Үдын нэгэдэлдэ үүсхэл гарган хүдэлдэг түрүүшүүл олон юм. Тэдэнэр мүнөө Агуу Октябриин 64 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад, габшагайгаар ажаллана. Жэшээлхэдэ, Галина Алексеевна Хунгуреевагай мастерска участок байгша оной жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, Октябриин һайндэрые угтахэ гэһэн үүсхэл гарпаһан байгаа. Тэрэнинень нэгэдэлэй мастерска участогуудай бүхы коллективүүдэй олонхидынь дэмжэжэ, ажалай вахтада жагсал бэлэй. В. У. Филипповагай участок бусадай дундаһаа онсо шалгарба гэхэ гү, али 1981 оной даабарита түсэбые октябриин 16-да бэелүүлээд, удаадахи жэлэй тоосоогоор хүдэлжэ эхилэнхэй. Тус нэгэдэлэй үйлэдбэриин 20 бригада үүсхэлшэдэй жэшээгээр социалис мүрысөөнэй тугые дээрэ үргэн ябана. Л. М. Токарева, М-Ж. Батомункуев, А. Г. Ельцов, Н. Н. Попова, Е. Л. Трунева, Э. А. Хомутова гэгшэдэй бригадануудые онсолон тэмдэглэмээр.

Тэрэнһээ гадна, нэгэдэлэй 305 хүдэлмэришэн хубиингаа социалис уялгануудые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Жэшээ болгон дурдабал, токарьнууд В. Н. Шкарин, А. М. Корниенко, В. А. Михайлов, слесарьнууд В. Н. Воронцова, Е. М. Зайцева, М. Ф. Хуляева, мүнгишэд В. Б. Филиппов, В. Н. Глобин гэгшэд үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Тинхэдэ токарь А. Н. Разумовай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабарие декабриин 1 хүрэтэр дүүргэхэ уялга абаһан байгаа. Тэрэниись предприятиин бригадануудай 65 процент дэмжэһэн байна. Дэмжэгшэд тушаа толорхойлон хэлэбэл, Р. М. Мороз, В. Г. Бормова, В. Г. Мишина, Л. Ф. Пугачева болон бусадай бригаданууд Октябриин һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Галина Александровна Савельевагай ударидадаг бригада 1979 ондо эмхидхэгдэһэн юм. Мүнөө эдэнэр хүдэлмэриин дүршэлэйшье, ажалай журамайшье, харюусалгата мэдэрэлгынишье талаар бусадһаа дээгүүр гаранхай. Тиимэһээ эндэ ажалайнь бүтээсэ үндэр, продукцинь шанар эрхим һайн. Ажалай журам эбдэхэ ушар бригадада огто байдаггүй.

Виктор Иннокентьевич Крюковэй даадаг мастерска участок шэнэ табан жэлэй эхин дээрэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абажа, арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые В. И. Ленинэй 115 жэлэй ойн баяр хүрэтэр бэелүүлхээр зоригжоһон юм. Мүнөө эдэнэр мүрысөөнэй манлайда ябана. Эндэ хүдэлдэг 63 участогай коллективэй дундаһаа С. В. Гладких, Т. К. Лихейчева, Л. Р. Барансва, Л. В. Беляев болон бусадай участогууд графигһаа ходо урилдажа ябана.

Т. БЕЛЯЕВА,
нэгэдэлэй «Импульс» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

ДҮНГҮҮД СОГСОЛОГДОО

Һаяхан Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет ба профсоюзуудай областной совет электрын элшэ хүсэ алмаха талаар социалис мүрысөөнэй 1981 оной гурбадахи кварталай дүнгүүдые хаража үзэбэ.

Эдэ дүнгүүдэй ёһоор нэгэдэхи һуури хэндэшье үгтөөгүй.

Хоёрдохи һуурида «Теплоприбор» заводой коллектив гараһанда тоологдобо. Тус коллективтэ 570 түхэриг мүнгэн шан барюулагдаа. Мүн заводой директор В. Б. Нимаев, заводой ахамад энергетик Н. Ф. Толстихин гэгшэдтэ мүнгэн шангууд үгтэһэн байна.

Тинхэдэ электрын элшэ хүсэ алмаха талаар Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой, Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинадай ба Зүүн-Сибириин түмэр замай коллективүүдтэ горитой хүдэлмэри ябуулагдана гэжэ тэмдэглэгдээ. Гэхэтэй хамта локомотив-вагон заһабарилгын, силикатна хирпиисын, «Бурятферммаш» заводуудта, Галуута-Нуурай шахтада, гадар нэхэмэл хубсаһанай фабрикада, Сэлэнгын целлюлозно-картоной, Улаан-Үдын һүнэй комбинадуудта, һэеы гуталай фабрикада электрын элшэ хүсэ алмаха талаар хүдэлмэри һулаар эмхидхэгдэнэ гэжэ элирүүлэгдээд, тус коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ һануулга хэгдээ.

ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ ТҮГЭС БЭЛЭН

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө Хориин районой «Георгиевский» совхозой ахалагша хонишон коммунист Гарма Гомбоевич Дондоковтоной гэр бүлэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үрагшатай һайнаар ажаллажа байнхай.

... хонишон совхозойнгоо гол баялиг болохо хонин һүрэг хорёод жэлэй туршада үдхэлсэжэ ябана. Гарма Гомбоевич Галина Балмаевна хоёр үнгэрһэн юһэдэхи, арбадахи табан жэлнүүдтэ амжалтатай ажаллаа. Түл абаха, нооһо хайшалха, хонидоо таргалуулха даабаринуудаа түгэс дүүргэһэн байна. Ингэжэ хүдэлхэдөө тэдэнэр ажахынгаа зуутанай зэргэдэ гараа.

Байгшашье ондо 100 эхэ хонин бүриһөө зуун хурьга абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлээ, хонин бүриһөө 3 килограмм 700 грамм нооһо хайшалжа тушаагаа. Г. Г. Дондоковой даадаг бригадынхид жэл бүри хонидойнгоо тоо толгой гарзалуулангүй ондо оруулдаг юм.

Тэдэнэр элдин намарай сагта эхэ хонидоо һайн хаглатай бэлшээридэ адуулжа таргалуулаад, искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэреэ эмхитэй һайнаар үнгэргэбэ. Эхэ хонидые үрэжүүлгын харюусалгатай үедэ хүдөө ажахын техникумдэ һурадаг Люба Хабитуева техник-үрэжүүлэгшээр хүдэлжэ, хонишодто нилээд туһалба.

Дондоковтоной бригада жэл бүри Баруун-Ашангада үбэлжэдэг юм. Тэдэнэр энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ нарин нягтаар бэлдэжэ дүүргэбэ. Хонидойнгоо байрын ханыень шабаа, дулаалаа, сагаадаа. Хурьгадайнгаа таһалгыень сэбэрлээ. Мүнөө хорёо хуһамагаа һэльбэжэ, заһабарилжа дууһаба.

Тэдэнэр үбэлжэлгээ эмхитэйгээр үнгэргэхые ехээр оролдоно.

Коммунист Г. Г. Дондоков хэһэн ажалаараа сэдьхэлээ ханангп. Партиингаа тон шухала даабари дүүргэжэ байһан мэдэрэлтэйгээр, ехэ харюусалгатайгаар хүдэлмэридөө хандажа, шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө туха сүлөөгүй ажаллажа байна.

Ж. БАЛМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭБЭ

Жэлэй эхиндэ Гремячинскын загаһа барigшад байгша онойнгоо түсэб Агууехэ Октябриин социалис революциин 61 жэлэй ойдо дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаһан юм. Тиигэжэ социалис мүрысөөн загаһа баридаг бригаднуудай дунда үргэнөөр дэлгэрһэн байна. Юрэдөөл, бригада бүхэн анамана мүрысэжэ, бултал һайн үрэ дүн туйлаа. Энээнэй ашаар лэ эндэхи загаһашад байгша онойнгоо түсэбтэ даабари хэлэһэн болзорһоо һараар урид дүүргэһэн байха юм.

Мүнөө намарай үедэ 2670 центнер загаһан баригдажа, бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаа. Энэнь намарай үедэ бариха түсэбһөө 20 центнерээр үлүү болоно. Энэ үедэ загаһашад Котокель нуурай мүльһөөр хүсэд хүшагдахые хүлеэжэ, үбэлэй үедэ мүльһэн доогуур губшуур татаха зэр зэмсэгээ бэлдэжэ байнхай. Ингээдшье нуурай мүльһөөр баригдахада, загаһа олзоборилго эхилхэнь.

Түсэб даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ Ермолай Акатович Селивановай бригада ехэ хубитаяа оруулаа. Тэрэнэй бригадын гэшүүд, бэшэнһээ нилээд ехэ загаһа тушааһан байна. Тус бригада жэлэй эхинһээ хойшо бүхыдөө 1250 центнер загаһа барижа, түсэбөө холо үлүүлээ юм. Тэрэшэлэн А. М. Ильин, В. П. Бурдуковский, В. Г. Крагыков, А. С. Суменков гэгшэдэй бригаданууд мүн лэ урагшатай һайнаар хүдэлнэ.

А. КОЗИН.

Прибайкалиин район.

ОКТЯБРЬДА — АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

Һайндэрэй урда тээхи социалис мүрысөөн улам эршэдэжэ байна. Агууехэ Октябриин 64 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайдаа шэнэ коллективүүд элидхэнэ. ТАСС-ай корреспондентнүүд нигэжэ мэдээсэнэ.

МОСКВА. Ниислэл хотын «Трехгорная мануфактура» комбинадай коллективэй габшагай ажалай ашаар оронойманай олон хото городууд һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэбэ. Октябриин урда тээхи ажалай вахтада жагсажа, комбинадай нэхэгшэд хахад миллионһоо үлүү метр бүд түсэбһөө гадуур нэхэжэ гаргаа. Заншалай ёһоор, эдэ бүдүүдэй зарим хубинь улаан үнгэтэй байна. Энээгээр улаан тугууд, транспарантнууд хэгдэнэ.

ВОЛГОГРАД. КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ Волжско ГЭС-эй коллектив электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ. Шата шатаарнь һэльбэн шэнэдхэлгын программые бэелүүлхэдээ, эндэ 8 генераторые һайжаруулаа. Тиигэжэ агрегадуудай хүсые 40 мянган киловаттаар дээшэлүүлээ, бата бэхи болгоо. Жэлэй дүүрэтэр гидростанци үшөө 2 миллиард шахуу киловатт-час электрын элшэ хүсэ үгэхэ байна.

ЭРХҮҮ. Һайндэрэй урда тээ Сибириин энэ хотын байрын гэрнүүдэй районуудые олон дабхартай, болбосон түхэлтэй байшан гэрнүүд шэмэглэбэ. Гансал барилгашад бэшэ, харин түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдээр, материалнуудаар хангагшад, транспортнигууд «Жэлэйнгээ даабарие ноябриин 7 болотор дүүргэхэ!» гэһэн урятай мүрысөөндэ хабаадана. Хүсэ шадалаа нэгэлүүлжэ, эдэнэр барилгын хүдэлмэрине тодо һайнаар ябуулна. Усолье-Сибирскын, Тайшедэй, Братскын, Ангарскын предприятинуудай хэдэн зуугаад хүдэлмэрилэгшэд һайндэрэй урда тээ шэнэ байра толлохо юм. «Сибпромстрой» гэжэ үргэлжэ ханатай байшан гэр баридаг трестын управлениин коллектив байшан гэрнүүдые ашаглалгада оруулха жэлэйнгээ даабарие амжалтатайгаар дүүргэбэ.

ПАВЛОДАР. Эндэхи алюминиин заводой хоморой металлнуудай цех проектээр хараалагдаһан хүсэндөө оробо. Энэ үйлэдбэриин коллектив Октябриин һайндэрэй габшагай вахтада жагсажа, жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ.

НАРВА (Эстониин ССР). «Кренгольмская мануфактура» гэжэ пумаажан бүдэй комбинадай М. Курсын хүтэлбэрилдэг бригада имагтал эрхим шанартай утаһа гаргана. Түрүү коллектив бүд нэхэгшэдэй социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ ябана. Һайндэртэ ажалай бэлэгүүдые бэлдэжэ, бригада шэнэ түхеэрэлгын хүсые болзорһоонь урид ашаглажа, машинануудые хангалгын зоные нэгэ хахад дахин үргэдхөө. Түрүүшүүлэй жэшээгээр комбинадай олонхи участогууд, цехүүд үндэр үрэ дүнгүүдээр Октябриин баярта ойе угтажа байна.

(ТАСС).

АХЫН РАЙОНДО

УЛААН-АХЫНХИД УРИДЛАБА

Үнгэрэгшэ арбан һарын дүнгээр районой һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн согсолходонь, «Улаан-Аха» колхозой малшад түрүүлжэ гараа. Тус ажахын һаалишад энэ хугасаа соо һайн амжалта туйлаа гэжэ хэлэлтэй. Һаалишад Ямбу Махлеевна Ошоровагай, Ешин-Хорлу Дамбаевна Будаевагай, Светлана Данзановна Гармаевагай нэрэнүүд районой газетын редакциин Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэбэ.

ҮБҺЭШЭД УРМАШУУЛАГДАА

Энэ жэлэй үбһэ тэжээл бэлдхэхэ үедэ социалис мүрысөөн үргэнөөр ябуулагдаа һэн. Һаяхан партиин райком, райгүйсэдкком үбһэшэдэй звенонуудай дүн хаража үзөөд, «Коммунизм» колхозой Ким Федорович Габанов Түмэр Балмаевич Габанов хоёрой даадаг үбһэшэдэй звенонуудые, «50 лет Октября» колхозой Семен Биликтуевич Путункеевэй хүтэлбэрилдэг коллективые илаһанда тоолобо. Эдэ звенонуудта КПСС-эй райкомой болон райгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамота, мүнгэн шан барюулагдаа.

ҺУРАГШАД ТУҺАЛАА

Сорогой дунда һургуулиин һурагшад үнгэрэгшэ зун колхозойнгоо адууһа малда элбэг хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ габшагайгаар хабаадая гэһэн уряагаар районойнгоо бэшэ һургуулинуудта хандаа һэн. Тиихэдээ тэдэнэр өөһэдөө 36 центнер набшаа намаа, 3267 центнер зелёнко бэлэдхэхэ гэһэн үндэр социалис уялга абаба. Мүн үбһэ болон бэшэ бүдүүн тэжээл нөөсэлэлгэдэ шадаха зэргээрээ туһалха байһанаа мэдүүлээ һэн.

Тус һургуулиинхидай гарғаһан һайшаалта үүсхэлые партиин райком, райгүйсэдком һайшаан дэмжэһэн юм.

Эндэ һаяхана социалис мүрысөөнэй дүн гаргахадань, энэ һургуулиин һурагшад колхоздоо элбэг тэжээл бэлэдхэһэнэйнгээ түлөө түрүүшын һуури эзэлжэ, КПСС-эй райкомой, райгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба.

«50 лет Октября» колхозой правлени, партийна организаци энэ харюусалгатай хаһада хамһалсаһанайнь түлөө тус һургуулиинхидта баяр баясхалан хүргөө.

Ц. ЦЫБДЕНОВ.

ЗАЛУУ ЖОЛООШОН

Һүүлэй жэлнүүдтэ Захааминай районой Санагын совхозой залуу хүбүүд, басагадай мүнөө үеын орёо онһон техникые ашаглаха механизаторнууд боложо байһаниинь һайшаалтай. Эдэмнай бултадаа нютагайнгаа дунда һургуули дүүргэһэн залуушуул юм. Эдэнэй дунда комсомол хүбүүн Владимир Данжалов һургуулияа дүүргэмсээрээ һуу һаалиин фермэдэ үхэршэнөөр хүдэлжэ эхилээ һэн. Теэд тэрэ хара багаһаа хойшо машина, техникэдэ дуратай байһан хадаа, тусхай курса дүүргэжэ, автомашина жолоодохо үнэмшэлгэтэй болоһон. Тэрэ гэһээр табан жэлэй туршада ЗИЛ-133 түхэлэй автомашина жолоодожо, элдэбын ашаа, барилгын модо, хүдөө ажахын техникэ түрэл совхоздоо зөөнэ. Үбэлэй хүйтэндэшье, зунай халуундашье холын малшадта үдэр бүри шахуу үбһэ тэжээл, эдихэ хоол, тоһо түлишэ абаашана.

— Һаядаа үдэшын һургуулида орожо һураха, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ зорилготойб. Одоол тиихэдээ хүдөө ажахын элдэб техникэ, машинануудые мэдэдэг болохоб, — гэжэ Владимир бидэндэ хэлээ һэн.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ тус ажахын залуу жолоошон ажалдаа бүри ехэ амжалта туйлахаар шармайн оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой залуу жолоошон В. Данжалов.

Д. БАЛДАНОВАЙ
фототекст.

ПАРАДТА ХАБААДАХА СЭРЭГШЭДЭЙ СУГЛААН

Агууехэ Октябриин социалис революциин 64 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Улаан талмай дээрэ болохо Москвагай гарнизоной сэрэгүүдэй сэрэгэй парадта хабаадагшадай баярэй суглаан октябриин 31-дэ Москвада болобо.

Ленинэй орденто Московско сэрэгэй округой сэрэгүүдые командалагша генерал-полковник П. Г. Лушев суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, урдамнай табигдаһан хүндэтэй зорилгые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула парадта хабаадаха частьнуудай сэрэгшэд бүхы хүсэ шадалаа, дүй дүршэлөө, эрдэм мэдэсээ элсүүлэн үгэхэ юм гэжэ парадта хабаадаха сэрэгшэдэй үмэнэһөө КПСС-эй Центральна Комитедые, Совет правительствые найдуулаа. КПСС-эй Центральна Комитедтэ, нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг ехэ дэбжэлтэтэйгээр абтаһан байна.

(ТАСС).

ХҮБҮҮД, БАСАГАД! ЭРДЭМ, СОЁЛ БОЛБОСОРОЛ, МЭРГЭЖЭЛ ШАДАБАРИ ОРОЛДОСОТОЙ НЭТЭРҮҮГЭЭР ШУДАЛАГТЫ!

КОММУНИЗМЫН ТҮЛӨӨ ҮНДЭР МЭДЭРЭЛТЭЙ ТЭМСЭЛШЭД БОЛОГТЫ! (КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа).

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

МҮНӨӨДЭРЭЙ ҺУРАГША — ҮГЛӨӨДЭРЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭН

СОВЕТ һургуулиин хүдэлмэриин гол шэглэлнүүдэй нэгэн хадаа залуу үетэниие ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэг болоно.

Бүри Совет засагай байгуулагдаһан түрүүшын жэлнүүдһээ эхилээд, һургуулиин хүдэлмэриие ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулха гэһэн эрилтэ табигдадаг байгаа. «Мүнөө үеын техникэ болон научна эрдэмүүдэй зүгһөө табигдадаг эрилтын ёһоор, үйлэдбэриин ажалгүйгөөр эрдэм һуралсалшье, мүн эрдэм һуралсалгүйгөөр үйлэдбэриин ажалшье үндэр дээдэ хэмжээндэ гаргагдажа шадахагүй юм», — гэжэ В. И. Ленин тэмдэглэһэн. Тиимэһээ энэ асуудалда манай парти сагһаа сагта анхарал хандуулна. Эдиршүүлые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ асуудалнуудые партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүд соо, ВЛКСМ-эй XVIII съездын материалнуудта ленинскэ гуримаар шиидхэхэ тухай хэлэгдэнэ. Һурагшадые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, залуушуулай ерээдүйн мэргэжэлые зүбөөр олгуулха гэһэн зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ мүнөөдэрэй совет һургуулиин гол зорилго болоно.

Материальна үйлэдбэриин һалбарида хүдэлхэ залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Һургуулиин үйлэдбэриин бригаданууд энэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. Манай орон дотор эмхидхэгдэһэн эдэ бригаданууд 3 миллион шахуу һурагшад тоологдоно.

Энэ жэлдэ Мухар-Шэбэрэй районой ажахынуудта һурагшадай үйлэдбэриин 15 бригада хүдэлһэн байна. Хамтадаа 1558 һурагшад бригадануудай гэшүүд гэхэ гү, али 7—10-дахи классуудай бүхы һурагшадай 95,8 процент болоно гээшэ.

615 гектар газар, 15 трактор, 4 комбайн, 6 автомашина тэдэ һурагшадта даалгагданхай. Хонхолын, Мухар-Шэбэрэй, Шэнэ-Заганай, Подлопаткын, Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулинуудай һурагшад ехэ һайнаар ажаллаһан байна. Хониной ноохо хайшалалгын үедэ һурагшад түрэл ажахынуудтаа туһалһан байна. Тэдэнэр 57.940 толгой хонидой нооһо хайшалаа юм. Жэшээлхэдэ, Хушуун-Үзүүрэй һурагшад — 10.800, Шаралдайн дунда һургуулиин үхибүүд — 800, Калиновкын дунда һургуулиинхид 7.900 толгой хонидой нооһо хайшалһан байна. Калиновкын дунда һургуулиин һурагша Иванов Володя — 811 толгой, Ерофеев Андрей 770 толгой хонидой нооһо хайшалжа, онсо шалгарһан байна. Суулгын һурагшад Бальжинимаев Серёжа, Шойбонов Серёжа, Подлопаткын дунда һургуулиин һурагшад Степной Юра, Токмаков Володя гэгшэд һайн хайшалагшадай тоодо ороо юм.

Байгша ондо ган гасууртай зун байгаа. Полинуудай ба огородуудай ургамалнуудые ехээр хуряахын тула һурагшад ехэхэн хүсэл оролдолго гаргаһан байна. Жэшээлхэдэ, 10 гектар талмайһаа 1300 центнер куузику болон турнепс Никольскын дунда һургуулиин һурагшад хуряагаа.

«Ниитын малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын тула үбһэ, тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэ түрэл ажахыдаа туһа хүргэе!» гэһэн Подлопаткын һурагшадай хандалга «Ленинэй зам» газетын хуудаһанда толилогдоо һэн.

Тиимэһээ тэдэнэй уряае дэмжэн ниитын малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ үхибүүд хам оролсоо. Һургуулинуудта байгуулагдаһан звенонууд 1717 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхээ. Тэдэнэй 345 центнерыень Хүсөөтын дунда һургуулиин, 293 центнерыень — Хонхолын, 294 центнерыень — Подлопаткын дунда һургуулиин һурагшад бэлэдхэһэн байна. Ниитын малда тэжээлэй бусад зүйлнүүдые бэлэдхэхэ хэрэгтэ һургуулинууд бусад оруулһан байна. 2900 центнер үбһэ, 7285 центнер ногоо витаминтай гуриил тэжээл бэлэдхэгдээ. Хонхолын дунда һургуулиин һурагшадай звено «Искра» колхоздо баяр хүргэһэн байна. Тус звено 33.900 центнер силос бэлэдхээ. Харин Мухар-Шэбэрэй һургуулиин үхибүүд — 1000 центнер силос дараа. Шэнэ-Заганай дунда һургуулиин 550 центнер сенаж, Никольскын дунда һургуулиин үхибүүд 3000 центнер ногоон гурил бэлэдхээ юм.

Шубуудые тэжээхэ хэрэгтэ үхибүүд хүсэл шадабариа зориюлжа байна. Никольскын ба Шаралдайн һургуулинуудай һурагшад 7800 нугаһа тэжээгээ. Ахалагша нугаһашан Афимья Лукиничнэ Матвиевскаягай хүтэлбэри доро Никольскын дунда һургуулиин һурагшад — Ерофеева Наташа, Брылева Марина, Ерофеева Ира, Кравцова Оля гэгшэд амжалтатайгаар хүдэлжэ байна гэжэ тэмдэглэхээр. 11 мянган нугаһа тэжээжэ, тэдэ басагад 265 центнер нугаһанай мяхан тушааһан байна.

Район дотор ажалай болон амаралтын лагерьнуудай тоо олошороо. Мухар-Шэбэрэй ба Подлопаткын дунда һургуулинуудай лагерьнуудай байдал ехэ һайн. Эндэ суртаал, нийтэ-хүмүүжүүлгын болон спортивна хэмжээ ябуулгануудтай нягта холбоотойгоор үхибүүдэй ажал эдэ лагерьнуудта эмхидхэгдэнэ. «Коммунизм» колхозой туһаламжаар баригдаһан Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиин ажалай ба амаралтын лагерь олон жэл соо хүдэлжэ байнхай. Хүдэлмэринигөө һүүлдэ сүлөөтэй сагаа үхибүүд хүхюутэйгээр, һонирхолтойгоор үнгэргэдэг. Үдэшын түүдэгүүдые, КВН-үүдые, «Березка» гэжэ пионернүүдэй лагериин үхибүүдтэй үнгэргэһэн спортивна уулзалгануудынь тэдэндэ удаан саг соо мартахагүйл байха.

Хёлго мүрэнэй гоё һайхан эрье дээрэ Подлопаткын дунда һургуулиин ажалай болон амаралтын лагерь байгуулагданхай. Табан неделиин турша соо «Хүхюу стартнууд», «Хани барисаанай түүдэг», Нептунай һайндэр, дуунай ба шүлэгэй конкурснууд болон һонирхолтой бусад хэмжээ ябуулганууд эндэ үнгэргэгдөө. Эндэ бригадын үхибүүдэй хоорондо социалис мүрысөөн ехэ эршэтэй байгаа.

Һургуулинуудта һаяхан бии болгогдоһон лесничествэнүүд байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, манай Эхэ ороной баялигуудта гамтайгаар хандаха хэрэгтэ туһална гээшэ. Энэ зун һургуулиин 13 лесничество район дотор-най ажаллаа. Эндэ 300 һурагшад хабаадаһан байна. Тэдэнэр 290 гектар талмай дээрэ модо һуулгаа, 521 гектар газар дээрэхи модонуудые харууһалаа, 4 гектар талмай дээрэ питомник байгуулаа. Жэшээлхэдэ, Хонхолын ойн эдир харуулшад һуулгагдаха модоной 300.000 эшэнүүдые бэлдээ, 20 гектар талмай сэбэрлээ, 700 һөөг бургааһадые тариһан байна. Тэрээнһээ гадна «Ойн болон саадай долоон хоног», «Шубуудай үдэр» болон бусад хэмжээ ябуулганууд ехэ һонин байгаа. Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиин ойн эдир харуулшад республиканска слёт дээрэ 3-дахи һуури эзэлээ гэжэ омогорхон тэмдэглэхээр. Эгэшэ дүү Галя, Катя Наквасинанууд түрүү һуури эзэлһэн байна. Харин Ижевск хотодо үнгэргэгдэһэн ойн эдир харуулшадай Бүхэроссиин слёдто Катя хабаадалсаа юм.

Мухар-Шэбэрэй, Шэнэ-Заганай ба Хонхолын дунда һургуулиин лесничествэнүүд социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр түрүү һуури эзэлжэ, Хүндэлэлэй грамотаар ба үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа һэн.

Үхибүүдтэ ажалай дүршэл олгуулха хэрэгтэ һургуулинуудай дэргэдэхи һуралсал-туршалгын участогууд ехэ туһа хүргэнэ гээшэ. «Бага тимирязевка» гэһэн эдир натуралистнуудай хүдэлмэриин шэнэ түхэлые «Пионерская правда» газетэ һурагшадта дурадхаа һэн. «Нэгэ хоолосон оронда хоёрые ургуулая!» гэһэн үгэнүүд тэрэнэй уряа болоо. Манай районой һурагшад газетын дурадхалые дэмжэһэн байгаа. Ургамалнуудые шэнжэлэн, тэдээн тухай ехэ материалнуудые хэд суглуулааб гэхэдэ, Подлопаткын, Шэнэ-Заганай, Мухар-Шэбэрэй һургуулинуудай һурагшад болоно. Жэшээлхэдэ, Подлопаткын һурагшад помидор ургуулха талаар һонирхолтой туршалгануудые үнгэргэжэ, «Колхозная» ба «Талалихинские» гэһэн сортнууд эгээл ехэ ургаса үгэнэ гэхэ гү, али нэгэ эшэһээ 2,6 килограмм помидор гарана гэжэ элирүүлээ. Мүн хитад һонгино ургуулха талаар хоёр жэлэй турша соо туршалгын һонирхолтой хүдэлмэри хэжэ, «Авангард» совхоздо энэ ургамалые ургуулхыень дурадхаһан байна.

Хүдөө ажахыда үхибүүд хүдэлжэ, ажалай дүршэлтэй болоно, мүнөө үеын техникэтэй, хүдэлмэришэдэй мэргэжэлтэй танилсана. Тиимэһээ үйлэдбэриин бригадануудта хабаадаһан үхибүүд ажабайдалай ехэ һуралсал гарана бшуу. Һүүлэй табан жэл соо дунда һургуули дүүргэһэн 928 хүн хүдөө ажахыда хүдэлхэсэ ерээ. Байгша ондо район дотор дунда һургуули дүүргэһэн 421 хүнэй 146-ниинь түрэл колхоз, совхозуудтаа ажаллажа эхилһэн байна. 3-дахи классай тракторист-машинистын үнэмшэлгэнүүд 379 хүндэ барюулагдаа. Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулида наймаалагшын мэргэжэлые 33 басаган шудалжа гараа. Гэбэшье олон һургуулинуудта элдэб мэргэжэл олгуулха һуралсалай курсанууд нээгдээгүй, үсөөн гэжэ онсолон тэмдэглэхээр.

Һурагшадые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ һурган хүмүүжүүлэгшэд горитойхон туһа хүргэдэг гээшэ. Арбаад жэлэй туршада Заганай һургуулиин һурагшадтай хамта РСФСР-эй габьяата агроном Юлия Ивановна Лютаева ажаллана. Тэрэнэй хүтэлбэри доро үхибүүд элдэб һонирхолтой туршалгануудые үнгэргэнэ. Никольскын һурагшад хадаа һурган хүмүүжүүлэгшэ, нугаһашан А. Л. Матвиевскаяе ехэ хүндэлдэг юм. Хүдөө ажахын хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй танилсуулхадань, тэрэнэй һайхан сэдьхэлтэй байһыень басагад абаһаар лэ таадаг байна.

Ажалай, табадахи четвертиин үедэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ һурагшадай оруулһан хубита аргагүй ехэ. Һурагшадай ажалай нэгэдэлнүүдые коммунис хүмүүжүүлгын һургуули гэжэ дэмы нэрлэдэггүй. Тиимэһээ эдэ нэгэдэлнүүдые хүгжөөхын тула һургуулиин үйлэдбэриин бригадануудай тоо олошоруулха, ажалай ба амаралтын лагерьнуудай үндэһэ һууриие бэхижүүлхэ гэһэн үг зорилгонууд ВЛКСМ-эй XVIII болон КПСС-эй XXVI съезднүүд дээрэ хараалагдаһан байгаа.

Зунай ажалай четвертиин дутагдалнуудые саашадань усадхаха, ниитэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха, социалис мүрысөөе эмхидхэхэ хэрэгтэ һурагшадай өөһэдынь үүсхэлые бадарааха гэхэ мэтын зорилгонуудые манай районой һургуулинууд болон комсомолой эмхинүүд урдаа табинхай. Энэ хадаа түрэл партиингаа съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ бидэнэй хубита болохо юм.

Н. БЕЛОЗЕРОВА,
ВЛКСМ-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой секретарь.

Петр Васильевич Алексеев Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводто гушаад жэлэй туршада бригадираар хүдэлнэ. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг судна хабсаргагшадай бригада завод соогоо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ ходо түрүүлжэ гарадаг. Бригада түсэбөө һараһаа һарада, кварталһаа кварталда үлүүлэн дүүргэдэг. Агуу Октябриин хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ шалгарһан ажалай ветеран Петр Васильевичай хүтэлбэрилдэг бригада ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 110 процент дүүргэжэ, нилээд ехэ материал алмаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой ажалай ветеран, түрүү бригадир П. В. Алексеев.

С. БАЛДУЕВАН фото.

АЖАЛША БҮЛЫНДЭ АЙЛШААР

Андрей Ерасович Авдеев хорёод жэлэй туршада модоной промышленностьда хүдэлжэ байһанаа, жарадахи онуудай һүүл багаар хониной отара даажа абаа һэн. Тэрэ гэһээр 12 жэлэй туршада Санномысскын тала дайдаар совхозойнгоо баялиг болохо хүн сагаан хонидые бэлшээн атарлуулна. Түрүүшын үедэ хонишоноор хүдэлхэдэнь, тэрээндэ ехэл хүндэ хүшэр бэлэй. Тиигэншьегүй лахаб даа, дүй дүршэл, шадабаришье үгы байгаа бшуу. Тиимэһээ хурьгаишье олоор абтахагүй, нооһоншье мүртэй гарахагүй. Хониинһоо болихомни гэхыень совхозой нэгэшье хүн дуулаагүй байха. Минии гарахада, үшөө нэгэн ерээд, өөрыгөөшье, хонидыешье зобоохо ха юм. Тиигэнхаар өөрөө туршаһамни дээрэ гэжэ оло дахин болоһоншье байха.

Теэд он жэлнүүдэй ошожо эхилхэдэнь, ахалагша хонишон дүршэл шадабаритай болобо. Ягаад, хайшан гээд, хэзээ, ямар газарта хонидоо бэлшээхэеэ ямаршье мэргэжэлтэнһээ дутуугүй мэдэдэг болоо һэн. Иигэжэ тэрэ хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлһэнэйнгөө ашаар ажахынгаа түрүүшүүлэй зэргэдэ гараба. Нүхэр Авдеев арбадахи табан жэлдэ габшагайгаар ажаллаһанайнгаа ашаар лэ түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргээ. Андрей Ерасович арбан нэгэдэхи табан жэлдэшье һайнаар хүдэлжэ байнхай. Байгша ондо хонидойнгоо түл абалгада эртээнһээ бэлдээ һэн. Тиигэжэ харюусалга ехэтэй хүдэлмэреэ эмхитэйгээр ябуулаа. Тэрэнэй бригада 561 эхэ хониинһоо 553 хурьга гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 98 хурьга абажа түлжүүлээ. Иигэжэ тэдэнэр абаһан социалис уялгаа гүйсэд бэелүүлбэ.

—Эхэ хонидые ерэхэ үрэжүүлгэдэ үбэлһөө хойшо бэлдэхэ ёһотой. Хэрбээ зелёнко дээрэ бэлшээгдээгүй эхэ хонидой эхирлэдэггүйень бултадаа мэдэнэбди. Тиимэһээ отара бүхэндэ зелёнкын поли даалгагдаха хэрэгтэй, гэжэ ахалагша хонишон өөрыгөө һанамжатай хубаалдаба.

Мүнөө А. Е. Авдеев энэ мэргэжэлдээ дурланги, тэрэнээ ямаршье хүдэлмэритэй андалдахагүйень һайн мэдэнэб. Тус бригада энэ жэлэйнгээ нооһо тушааха түсэбые гүйсэд бэелүүлээ. Тэрэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,6 килограмм нооһо хайшалһан байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ Доодо-Нугын хонишод малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлдэжэ дүүргэнхэй.

Энэ ажалша бэрхэ бүлын гэртэнь орохоодо, юумэнинь булта байрадаа, досоохи, газаахинь хододоо сэбэр байдаг. Ахалагша хонишоной һамган Клавдия Ивановна Хүлэй совхозой баһал суутай һаалишан юм. Эдэнэйхи 5 хүүгэдтэй. Дүрбэн эхэшүүлынь гэр бүлэ боложо гаранхай, бага басаган Иринань таба наһатай.

— Иринамнай манай зүргөөр ошожо, малшан болоод, Авдеевтэнэй нэрыень нэрлүүлхэл байха, — гэжэ гэрэй эзэн эхэнэр энеэбхилэн хэлэбэ.

Иигэжэ Авдеевтэнэй гэр бүлэ ерээдүйнгөө ажабайдал тухай бодожо ябана бшуу.

С. ХАМАГАНОВА.

Хориин район.

Агуу Октябриин 64 жэлэй ойн хүндэлэлдэ Дулма Шаракшиновна Цыдуевагай хүтэлбэрилдэг отарын хонишод жагсаад, үбэлжэлгэеэ эрхим һайнаар үнгэргэхэ гэһэн урла доро мүнөө, эдэ үдэрнүүдтэ хүдэлжэ байна. Дулма Шаракшиновна Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ахалагша хонишоноор хүдэлнэ. Тэрэнэй дэадаг отарын хонишод колхоз, район дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ ходо илажа гарадаг. Отарын хонишод түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ эрхим амжалтануудые түйлаһан байха юм. Залуу түл түлжүүлгэ, нооһо хайшалалгаар үнгэрһэн табан жэлдэ тэдэнэр колхоз соогоо түрүү һууринуудай нэгые эзэлһэн байна.

Мүнөө арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ отарын хонишод эрхим амжалтатай.

Отарада хүдэлхөөр ерэһэн залуушуулда Дулма Шаракшиновна эхэ хүн шэнгеэр хандажа, баян дүй дүршэлөө дамжуулан үгэдэг урагшаа һанаатай хүн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дүй дүршэлтэй түрүү хонишон Д. Ш. Цыдуева.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

БАРУУН-ХОРОЙН ГАБШАГАЙШУУЛ

—Хониин һүрэг ажахымнай гол һалбари, шэглэлынь гээшэ. Ганса район соогоо бэшэ, харин республика дотороошье мэдээжэ болоһон хонишод манда байха. Тэдэнэймнай дүй дүршэл тухай газетэнүүдтэ яһалал бэшэгдэнэ гэжэ һанагшаб. Харин ерээдүй сагта урдаа хараха хонишоднай болохо найдамтай хүнүүднай мүнөө Баруун-Хоройдо ажаһууна. Тиишэ ошожо, тэдэнтэймнай танилсая, — гэжэ Загаһатын совхозой партбюрогой секретарь Л. А. Аюржанаев бидэндэ дурадхаба.

Хэжэнгын районой зүүн захада оршодог Загаһата нютагта энэ жэлдэ саһан эртэ ороо юм. Бидэнэрэй тиишэ ябаһан үедэ үшөө нэмэжэ, тала дайда сагаан хүнжэлөөр хушагдажа үрдиһэн байба. Ажахын түбһөө 5—6 модоной зайда оршодог Баруун-Хоройн буусада дүрбэн үрхэтэ айл — дүрбэн гэр бүлэ хонишод байрлана. Арбаад сантиметр зузаан саһанай ороһон байбашье, хонид бэлшээридээ гаргагдаһан байба.

— Хониднай даб дээрээ яһала тарган, шадалтайнууд гээшэ. Февраль соо түрэжэ эхилхэ. Тиимэһээ мүнөө һайнаар адуулжа, тобир тарган болгохо зорилготойбди. Тэрэнһээ гадна, хүнэй, малай илгаагүй байра байдалнуудаа дулаалха, сэбэрлэхэ хүдэлмэри мүнөө түлэг дундаа ябажа байна, — гэжэ тус совхозой хониин ажалай бригадир Б. Г. Дондоков хөөрэбэ.

Хонидой байрануудые хараhанабди. Шэнэ түл абаха харюусалгатай хаһадаа хонишод оролдосотойгоор бэлдэһэн янзатай. Хурьгад болон хонидые ами аминдань хааха хорёо бэлэн. Шэбхэ шоройншье гаргаатай, харахада сэбэр, нюдэндэ урин байдал үзэгдэбэ. Үнэхөөрөөшье, ниитын малай тоо толгой олошоруулхын тула оролдолго гарган хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэдэй ажалай хододоо бараатай, үзэмжэтэй байдагынь мэдээжэ.

Эдэлжэ байгаа дүшөөд наһанайнгаа 23 жэлыень хониин ажалда зорюулжа байһан Роза Гурожаповна Намжилова мүнөө 500 гаран толгой эхэ хониинһоо дүрбэдэхи түлыень абахаяа байна. Мүнөө долоон үхибүүдэй эхэ болоһон Роза Гурожаповна жэл хахадтай үхибүүгээ абаад, энэ жэлдэ дахинаа хонидоо бусаа. Олон жэлэй дүршэлтэй, 1967—1971 онуудта республикынгаа Верховно Соведэй депутат ябаһан ажалша малша энэ эхэнэрэй һөөргөө хониндоо ороһон ушар нүхэдыень ехэтэ баясуулаа юм. Тэрэ мүнөө жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 95-һаа доошо бэшэ хурьга абахаар хараална.

Ахалагша хонишон Е. П. Пентаева арбаад жэлдэ хонин хараха зуураа, үрэ дүнгүүдээ жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлнэ, хонин үрэжүүлгэеэ бүри һайн шанартайгаар үнгэргэнэ. Тэрэнэй нүхэр Таряаша Пентаев — коммунист. Үнгэрһэн жэлдэ Пентаевтан хоюулаа зуун эхэ хонин бүриһөө 98 хурьга абаа, толгой бүриһөөнь 4,5 килограмм нооһо хайшалаа.

Комсомолец Валерий Мороев дунда һургуули дүүргэнэд, армида алба хэһэнэйнгээ удаа гурбадахи жэлээ Баруун-Хоройдо хонишоноор хүдэлжэ байна. Теэд энэнь гайхалтайшье бэшэ. Валерын эжы — Валентина Комиссаровна Мороева олохон жэлдэ эндэ ахалагша хонишон ябаһан. Мүнөөшье түрэл зандаа. Эхэ хүбүүн хоёрой иигэжэ хамта хүдэлжэ байһаниинь ушартай юм. Юуб гэхэдэ, Валентина Комиссаровна наһанай амаралтада гарахаяа байна. Тиигээд Валерынгаа хажууда хүдэлжэ байгаад, бүхы дүй дүршэлөө дамжуулха, хони харалгын «нюусатай» танилсуулха, юрэ хэлсэдэгээр, оншыень олуулха хүсэлтэй юм. Эхынгээ хүсэлые хүбүүниинь яһала амжалтатай бэелүүлнэ. Хониндо ороһон сагһаа хойшо эхэ хонин бүриһөө хурьга абажа байна.

— Юрэдөө, сэхыень хэлэхэдэ, Валера залуу хүн аад, ехэл малша, бэрхэ хүбүүн. Үнгэрһэн жэлдэ эхэ хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалаа һэн. Энэшье жэлдэ үнгэрһэн жэлэйнгээ хэмжээнһээ доошо буубагүй. «Ябан ошон Валерамнай түшэхэ, тулаха хонишодоймнай нэгэн заагүй болохо даа», — гэжэ бидэнэртэй хамта ябаһан ажахын ахамад ветврач Д. Д. Дымшеев тэмдэглээ бэлэй. Мэргэжэлтын үгэдэ этигэхэ дүүрэн баримтын байһые бодото байдалынь гэршэлнэшье.

Удаадахи танилсаһан хонишоднай Дондоковтон бэлэй. Намжилдоржо Цыренович Елизавета Дылыковна хоёр хори гаран жэлдэ хонишодоор хүдэлжэ байна. Тэдэнэр хониин ажалай хүндэ хүшэрые нилээд һайн мэдэхэ, залуушье, хүгшэншье хонидой түл абажа шададаг, мэргэжэлтэдэй заабариие нарин нягтаар бэелүүлдэг, ажал хэрэгтээ абьяастай болоһон хоёр. Тэдэнэр ажалша нэтэрүү зангаараа бүхы бэрхэшээлнүүдые хамта дабан гарадаг, гомдол голхорол гаргажа, байгаалиһаа, ажахыһаа хайра туһаламжа гуйжа һуудаггүй, харин бүхы юумэеэ, шадаал һаа, өөһэдынгөө хүсөөр шиидхэдэг, бэеэ даажа хүдэлдэг, тон томоотой хонишод байба. Тэдэмнай наймадахи табан жэлэй һүүлшын жэлһээ эхилээд, хаража байһан хонин бүриһөө хурьга алгадгүй абадаг хоёр.

Үнгэрэгшэ 1980—1981 оной үбэлжэлгые Дондоковтон амжалтатайгаар үнгэргөө. Зуун хонин бүриһөө 115 хурьган, 4,6 килограмм нооһон — габшагай ажалайнь эрхим дүн болоно. Намжилдоржо Цыренович Елизавета Дылыковна хоёр хара амияа хараад һуудаггүй зантай. Загаһатын совхозой 17 отарын дүрбэниинь Баруун-Хоройдо байрлана. Эндэ ажаһуужа, хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүд эбтэй эетэйгээр, бэе бэедээ али болохоор туһалалсан хүдэлдэг байна.

Дондоковтон гансал эрхим хонишод бэшэ, мүн эрхим һайн түрэлхид, һурган хү-

РСФСР:

ГАБШАГАЙ ВАХТЫН ТҮРҮҮШҮҮЛ

«КамГЭСэнергострой» нэгэдэлһээ У. Наурбиевай даадаг скреперистнүүдэй бригада жэлэйнгээ даабариие болзорһоо урид дүүргэбэ. Набережна Челны дотороо эгээл түрүүлэн, тус бригада «Жэлэй даабариие ноябриин 7 болотор дүүргэхэ» гэһэн москвагайхидай уряае дэмжээ һэн.

КамАЗ-ай барилга дээрэ мүндэлһэн ажал эмхидхэхэ түрүү аргые эгээл түрүүшээр имагтал энэ бригадын хэрэглэһэниинь ушартай. Шэнэ аргын ушар удхань гэбэл, коллектив 2—3 звено боложо хубааргад, хэдэн барилганууд дээрэ ниитэ нэгэн нарядаар хүдэлдэг байна. Энэнь бригадын техникые шадамараар хэрэглэхэдэнь туһална, нэгэнһээ нүгөөдэ барилгада ошоходонь, хүдэлмэриин саг гээгдэнэгүй.

Түрүү коллективэй жэшээгээр хэдэн арбаад бригада габшагай вахта дээрэ хүдэлнэ.

ЛИТВА:

РЕЙД ДЭЭРЭ СҮЛӨӨ БОЛОО

Клайпедын худалдаа наймаанай портһоо гурбан теплоход бүхэнэй хоёрынь болзорһоо урид рейстэ ябуулагдадаг болонхой. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, бүри ехэ ашаан зөөгдэдэг болоошье һаа, урдынхиһаа һураггүй үсөөн суднанууд рейстэ байдаг болонхой. Энэнь ашаа таһагаа буулгаха хүдэлмэриин ургалгын үрэ дүн болоно.

Гар ажалые бага болгохо хэрэгтэ шэнэ мүрөө үүсхэгшэд ехэ хубитаа оруулна. Тэдэнэр эрдэмтэдтэй хамта эбхэмэл булад ашаха хүсэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүдые зохёожо, портын мастерскойнуудта бүтээһэн байгаа. Энээнэй ашаар нимэ ашаа тээхэдэ хэрэглэгдэдэг саг гурбанай нэгэ хубяар хороогдоһон байна. Хоёр дахин хүндэ ашаа тээдэг тусхай түхеэрэлгэнүүдые байгуулһанай ашаар кранай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай бүтээсэ эрид дээшэлээ.

УКРАИНА:

КЕФАЛЬ ОЛОШОРНО

Одессэ хото шадар Шаболат гэжэ таляан дээрэ оршодог туршалгын заводто эрдэмтэдэй харуулан доро Хара далайн суута кефаль загаһан олзоборилогдоно. Олзоборилгын үнэтэй сэнтэй загаһые хэмэл аргаар үдхэхэ туршалганууд байгаалиин тааламжатай эрхэ байдалда үнгэргэгдэдэг юм.

Урдандаа нютагай загаһашад сезон соо 400 тонно хүрэтэр загаһа баридаг байһан юм. Мүнөө сөөрэмүүдтэ иимэ ехэ загаһан байхаяа болинхой.

Загаһые хэмэл аргаар үсхэбэрилхэ гэһэн хараа бодомжо дэмы эбтэгүй. Энэнь байгаалиин тогтууригүй байдалһаа дулдыдангүй, загаһанай нөөсые нэмэхэ ба түримшүүлхэ эгээл зүб, ашаг үрэтэй арга болоно. Кефаль загаһан эрьюу багагүй, тусхай тэжээл хэрэглэдэггүй,

ДЕПУТАТ — АРАДАЙ ҮЙЛЭЛШЭ

ЭРМЭЛЗЭЛ

[illegible] бэе[illegible]й, мэрээшэрайтай нэгэ хүн Хуушан-Онохойн үйлсөөр яаралтайгаар гэшхэлнэ. Тэрэ отделениин контородо ороһоор, телефоной трубка абажа, бүхэн хоолойгоор совхозойн диспетчертэ хонходожо [hэлэ]бэ.

— Мүнөөдэр нэгэ бульдозер, хоёр машина хэрэгтэйл. Үнэндэр баһал хооһон үгөө намайе «садхаагаад» орхёомнайт. Иихэдээ яана гээбта?

— Юун? Нэгэ машина гэнэ гү? Үдэр бүри нэгэ машина [абажа] байгаа һаатнай хэды [удаан] соо тэрэ торфоо зөөхэ [гэжэ] һананат. Директортэ [хан]доходоб. Зай, хүрөө боллоо, — гэжэ Иван Алексеевич [хэлэ]раад, трубкаяа юундэб аалиханаар табижархиба.

— Машинанууднай хүртэнэгүй. Би яаха хүмбиб? — гэжэ диспетчерэй харюу Иван Алексеевичэй шэхэндэ үшөөл [до]отожо байһандал үзэгдөө. [Гэ]бэшье, Иван Алексеевич Сапожников — Эрхирэгэй совхозой хоёрдохи отделениин тепличнэ ажахын бригадир—совхоздо транспортын [дута]лдадагые һайн мэдэдэг [бшуу]. «ойрын үдэрнүүдтэ машина үгэхэл байхат» гэжэ һанаа заһаба хэбэртэй.

— Энэ хэрэгые һайнаар эмхидхэжэ шадабал, январиин [сэн]гэмэ хүйтэндэ шэнэ үгэрдэжэ байхадаа болохол [бэ]ди. Тэзд олон юумэ дуталдана ха юм,— гэжэ Иван Алексеевич үнинэй һанажа ябаһан юумэеэ намда хэлэбэ.

— Аяар тэндэ, арбан таба модоной зайда ошожо, арай шамай бэлдэһэн торфоо саг дарыдань зөөхэ гэхэдэ, автомашинашье олдохогүй. 50 тонно шахуу торф бэлдэнхэйбди. Мүнөөл, хүйтэнэй болоһоо урид газаагаа буулгаа һаамнай, үбэлдөө хэды амар байха һэм,— гээд тэрэмни хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ. Тэрэ үедэ хөөрэлдөөндэ оролсоһон отделениин эрхилэгшэ Аверьян Ерофеевич Шкваров: «Бишье бэһа танай һанамжа дурадхалые зоригоо дэмжэжэл байдагби. Олзо оршомнайшье нилээд ехэ болохо бэлэй», — гэбэ.

— Нэгэ һайн котельнэ барюулха гэхэдэ, мүнгэн дуталдана. Хэды олон шэнэ гэрнүүд жэлдээ совхоздомнай бодхоогдоно гээшэб. Бусадшье барилганууд хэгдэнэ, — гэжэ отделениие эрхилэгшэ нэмэбэ.

— Зүб даа, мүнгэ алтан бага. Барилгашадшье даб дээрэ олдоногүй. Эндэ котельнэ барюулха тухай асуудал совхозой хүдэлмэришэдэй хамтын суглаан дээрэ табиха хэрэгтэй гэжэ хөөрэлдэжэ һуугшад «тогтообо».

Урагшаа һанаатай, совхозой үйлэдбэриие бэрхээр эмхидхэгшэ бригадир солотой Иван Алексеевич Сапожников тухай эндэ хөөрэхэ саг сдоол тулажа ерэбэ бэшэ аал?

Иван Алексеевич Эсэгэ оронhoo хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилхэдэ оройдоо 9-тэй ябаа. Тамбовско областьдо түрэһэн багахан хүбүүн Иван эхэ эсэгэнэртэйгээ хамта, аюулта дайнһаа холодоһоор аяар холын Буряад орондо нүүжэ ерэлэй. Хуушан-Онохойн газар тарялан, хада уулань Сапожниковтондо түрэл нютаг болоо ха юм. Иван Алексеевичэй хүбүүд, басагад мүнөө «дальбарааннууд» мэтэ далижаад, мүн лэ түрэл Эрхирэгэй совхоздо ажаллажа байнхай.

— Эдэ теплицэнүүдые бодхооxo хэрэгтэ сохом хабаатай хүмби. Би тиихэдэ, арбан жэлэй саада тээ, модошо дархан, шэл отолоошо байгаа ха юмбиб,— гэжэ бригадир мүнөө һанан дурсахэ дуратай байдаг.

Бригадирай тушаалда ябаха гээшэ бэлэн бэшэ. Хүдэлмэришэн бүхэнтэй үгөө ойлголсохо, теплицэнүүдтэ хабаатай бүхы хүдэлмэриеэ саг дарыдань хэжэ үрдихэ, үгэрсэ тушааха, түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэхэ гэхэ мэтын олон жэжэ - божо асуудалнуудые бригадир шиидхэхэ ёһотой ха юм. Бригадирай зүбшэл заабаряар үйлэдбэриин бүхы асуудалнууд шиидхэгдэнэ гэхэдэ, нэгэшье алдуу болохогүй байха. Бригадир Иван Алексеевич эгээл тиимэ, үйлэдбэридэ хабаатай асуудалнуудые зүбөөр шиидхэдэг, ажалаа һайнаар эмхидхэжэ шададаг хүнүүдэй нэгэн юм.

Тэрэнэйударидадаг бригада тухай хэлэхэ болоо һаа, «бэрхын саана бэрхэ» гэдэгтэл ажалша задарюун, дүй дүршэлөөр баян хүнүүд үгэрсэ ургуулдаг юм. Нурзида Шакирова, Ирина Ерофеева, Надежда Шамиева, Клавдия Солдатова, Газабид Гилязова гэгшэдые тэрэ тоодо нэрлэжэ болоно гээд Иван Алексеевич омогорхожо һуугаа һэн.

— Бригадымнай амжалта эдэ нүхэдэй эсэшэ сусашагүй, эршэтэ ажалаар түйлагдана, миниишье хэһэн, бүтээһэн ажал ехэ бэшэ даа,—гээд бригадир хэлэбэ. Үнэн дээрээ тиимэшье бэшэ байха. И. А. Сапожниковой бригада байгша ондо аяар 17 мянган центнер үгэрсэ гүрэндэ тушаагаа. Энэнь түсэбһөө холо үлүү гээшэ. Дүрбэлжэн метр талмай бүриһөө 19 центнер үгэрсэ хурааха даабарияа үлүүлһэн байна.

Иван Алексеевич өөрөө ямаршье ажал хүдэлмэридэ дүйтэй хүн юм. Ушар иимэһээ барилга - заһабаринай хүдэлмэридэ хабаадажа ябадаг хэдэнь бригадынь гэшүүд бригадираа магтаха ёһоороо магтана.

— Иван Алексеевичнай хайшаашье тэгшэ хүн юм даа,— гээд бригадын гэшүүд үнинэй хэлэдэг болонхой.

Иван Алексеевич үйлэдбэридөө бүхы анхаралаа хандуулхатайгаа хамта, олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэй шуранаар хабаадана. Тэрэ Дабаатын сельсэ Соведэй депутадаар хоёрдохёо һунгагдаа.

— Хаанашье шадал зэргээрээ оролдожо ябагдана. Депутадай үялга дүүргэхэһээ гадна, арадай хинагша, арадай һайн дуранай дружинын командир гэхэ мэтын даалгабари дүүргэнэб,— гээ һэн.

Эдэбхитэй бригадир, арадай депутат И. А. Сапожниковой сомоной Соведэй худалдаа наймаанай талаар саг үргэлжын комиссиин гэшүүн байһан тула Хуушан-Онохой сооохи эдеэ хоолой болон промышленна эд бараанай магазинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа ехэ оролдолго гаргадаг байна. Эдеэ хоолой магазинда үргэн хэрэглэлэй эд бараан олонхи ушарта байдаггүй гэһэн гомдол һунгагшад депутадтаа хэлэһэн байгаа. Тэрэ гомдолыень анхаржа, Иван Алексеевич сомоной Соведэй сесси дээрэ худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэриие шүүмжэлжэ үгэ хэлэһэн, удаань— эдэ дутагдалнуудые усадхахын тула нилээд хүдэлмэри ябуулһан байха.

...Эрхирэгэй совхозой хүдэлмэришэдэй «Сурхарбаан» дээрэ ажалай түрүүшүүлдэ магтаал соло дуудажа байһан үе бэлэй. «Совхозой тепличнэ ажахын бригадир Иван Алексеевич Сапожников «Совхозой чемпион» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, үнэтэй бэлэгээр шагнагдаба» гэжэ дикторэй соносхоходонь, стадион дээрэ альга ташалга аадар шэнгеэр наяршалай.

— Иимэл хүнүүдээ омог баярай оршондо угтаха ёһотойбди,— гэжэ нэгэнэй хэлэхэдэ Иван Алексеевич үнэтэ бэлэгээ гартаа барёад, энеэбхилжэ байгаа һэн.

...Иван Алексеевич Сапожников эртэ бодоод, үглөөнэй агаараар амилан, теплицэнүүд тэгшэ шамдуухан ошобо. Ябтаб гэмэ нэгэ үүдэн нээгдээд, бригадынгаа гэшүүдтэй мүнөөдэрэй хүдэлмэри тухай хөөрэлдөөн, саг зуурын хүхюу зугаа эхилшэлэй.

С. ОЧИРОВ.

АЖАЛАЙ СТАЖ ТУХАЙ

[illegible] [өө]рынгөө дураар ажалhaa [гара]да, ямар ушарта [ажа]лайнь стаж таһалдангүй [үлэхэ] гээшэб?

[Ажалай дэбтэ]рэй гуримай ёһоор, [хүн] ажалhaa гараад, нүгөө [ажа]лда ороторнь һараhaa [үлүү] сагай үнгэрөөгүй [һаа] ажалай стаж таһалгүй гэжэ тоологдодог. Гэ[хэтэй], КПСС-эй ЦК-гай, [СССР]-эй Министрнүүдэй Со[ведэй] болон ВЦСПС-эй 1979 [оной] декабриин 13-да бата[лагда]һан тогтоолой ёһоор, [жэлэй] туршада ямаршье [шалта]гүйгөөр ажалаа хоёр [дахин] һэлгэһэн хүнүүдэй [ажала]йнь стаж таһалдаха [...]

[Жэлэй] турша̂да хоёр да[хин] ондоо ажалда орохо[донь] ямар шухала шалтагаанууд ажалай стажые таһалдуулхагүй үндэһэ баримта болохо гэжэ тоологдодог бэ?

Үбгэн гү, али һамгыень ондоо ажалда оруулхада, хилын саана алба хэхээр хүнэй эльгээгдэхэдэ, үбгэн гү, али һамганайнгаа ажаһуудаг газарта нүүжэ ошоходо, үбшэнһөө шалтагаалан ондоо тээ ажаллаха ушарнуудта ажалай стаж таһалдангүй үлэдэг байна. Тиихэдэ СССР-эй правительствын шиидхэбэреэр арадай ажахын ямар нэгэ һалбарида хүдэлмэришэдые олоор ажалда абаһан, конкурсын ёһоор һэлгэгдэдэг тушаалда һунгагдаһан, дээдэ ба тусхай дунда һургуулида, аспирантура гү, али клиническэ ординатурада ороһон, ажалай договор захиргаанай гэмээр эбдэгдэһэн байбалнь, ажалай стаж таһалдангүй үлэхэ ёһотой юм.

Инвалидуудай, пенсионернүүдэй, ухибүүтэй болохо ба 8 наһа гүйсөөгүй ухибүүтэй эхэнэрнүүдэй жэлдээ хоёр дахин ажалаа һэлгээ һаань, шухала шалтагаан гэжэ тоологдоод, ажалайнь стаж таһалдангүй үлэхэ байна.

Жэлэй туршада өөрынгөө дураар хоёр дахин ажалhaa гараһан байгаа һаань, ажалайнь стаж таһалдангүй үлөөгдэжэ болохо гү?

Яаха аргагүй шухала шалтагаан гэжэ профсоюзай организацинуудай тоолоо һаань, ажалайнь стаж хубилалтагүйгөөр үлөөгдэжэ болохо юм.

Жэлэй туршада өөрынгөө дураар ондо ондоо ажалда орогшодой ажалайнь дэбтэр соо ямар тэмдэг хэгдэхэ ёһотой юм ?

Жэшээнь, «Үбшэн хүбүүгээ харууһалха болоһонтойнь дашарамдуулан, РСФСР-эй КЗОТ-ой 31-дэхи статьягай үндэһөөр өөрынь дураар ажалhaань гаргаха» гэһэн сахиралта байха ёһотой.

Ажалай дэбтэр соохи тэмдэгэй буруу, тодорхой бэшэ гэжэ һанаа һаа, хаана, хэндэ хандаха ёһотой гээшэб?

Иимэрхүү асуудал ажалай талаар арсалдаата асуудалнуудые харадаг дүримүүдэй ёһоор шиидхэгдэхэ ёһотой.

И. ТАРМАЕВ,
республикын адвокадуудай коллегиин президиумэй түрүүлэгшэ.

ЮРИСТЫН ЗҮБШЭЛ

ТАСС АПН — ХИЛЫН СААНАҺАА

ЯДЕРНА БУУ ЗЭБСЭГГҮЙ НЮТАГ БОЛГОХО

СТОКГОЛЬМ. Европын [хой]то хубиие ядерна буу зэбсэггүй нютаг болголго Европын хойто захада аюулгүй болон тогтууритай байдалые [са]шадань хүгжөөхэ хэрэгтэ [ехэ] ехэтэй хубитаяа [орул]жа шадаха байна гэжэ [Ш]вециин гадаадын хэрэгүүдэй министр У. Ульстен [ри]ксдаг (парламент) дээрэ үгэ [хэ]лэхэдээ мэдүүлээ.

Хойто зүгэй оронууд энэ асуудалаар хүдэлмэрөө үргэлжэлүүлхые, хүсэжэ байна гэжэ министр хэлэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха тухай совет-американ хөөрэлдөөнүүдые һэргээхэ шухала гэжэ У. Ульстен тэмдэглээ. Эдэ хөөрэлдөөнүүдэй һайн үрэ дүнгүүд хойто зүгтэ ядерна буу зэбсэггүй нютагуудые бии болгохо таарамжатай арга олгохо байна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Энэ асуудалаар Швециин правительство хойто зүгэй бусад оронуудтай нягта холбоо барисаа тогтоодог байгаа, мүнөөшье тогтоһоор гэжэ У. Ульстен мэдээсээ. Хойто зүгэй оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй ходо ходо үнгэргэгдэдэг уулзалгануудай зүблэхэ зүйлдэ энэ асуудал табигдадаг байна.

КПГ-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

АФИНА. Грециин Коммунис партиин Центральна Комитедэй пленум эндэ болоо. [Т]үрээндэ хабаадагшад парламентын һунгалтын дүнгүүдые [зү]бшэн хэлсэһэн, орон до[то]рхи байдалые хүгжөөхэ ха[рууд]а түсэбүүдые шэнжэлһэн [ба]йна.

Хубилалтануудые хэхын [түлөө] тэмсэдэг демократическ[э] хүсэнүүд һаяхан болоһон һунгалтын үедэ илалта туйлаа гэжэ КПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Х. Флоракис тэмдэглээ. Хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлэй түрүүшын зэргэдэ дабшадаг Компарти байдалаа бэхижүүлээ. Хэрбээ һунгалтын урда тээхи тэмсэлэй болоһон оршон байдалые анхаралдаа абабал, энэмнай ехэ амжалта болоно.

Коммунистнууд хубилалтануудай программые хэлбэрииэгүйгөөр дэмжэнэ, хүгжэлтын социалис замда үнэн сэхэ юм. Иимэ хараа бодолтойгоор тэдэ правительствын политикада хандаха байна. Национальна бэеэ дааһан байдалай, демократиин аша туһада, арад зоной аша туһада, орон дотороо бодото хубилалтануудые хэхын түлөө правительствын бэелүүлһэн алхамуудые Коммунис парти дэмжэхэ байна.

АНТИГУА ГЭЖЭ ШЭНЭ ГҮРЭН

ГАВАНА. Шэнэ гүрэнэй [та]бан үнгэтэй туг ноябриин [1]-дэ Антигуагай ниислэл — Сент-Джонс хотодо баярай [ор]шон байдалда мандуулаг[да]ба. 350 шахуу жэлэй тур[ша]а соо Британиин дарлалта [до]рожэлгэ доро байһанаа тэрэ [бэ]еэ дааһан байдалтай болоо. Антигуа хадаа адли нэрэтэй арал, мүн Карибска далайн дээрэхи Бага Антильска [ар]лэг олтирогуудай бүридэлдэ ородог хоёр багахан арал — Бурбуда болон Редондо — дээрэ оршодог юм. Дүн[гэ]тэ 443 дүрбэлжэн километр талмайтай орондо 75 мянга гаран хүн ажаһуудаг. Эдэмнай гол түлэб хэзээ нэгэтэ богоол болгогдожо, Африкаһаа нишэ асарагдаһан хүнүүдэй уг залгамжалагшал мүн.

Мүнөө болотор Антигуа «Великобританитай нэгэдэлдэ» ородог гүрэн гэжэ тоологдодог байһан. Тэрэнэй гадаадын политикын болон өөрыгөө хамгаалха асуудалнууд Англиин правительствын мэдэлдэ байгаа. Дотоодынь хэрэгүүд Англиин королевэдэ хабаатай нютагай засаг захиргаанай ба губернаторай мэдэлдэ байгаа.

Антигуа хадаа саахарай тростник, мүн хлопчатник, цитрусовэ болон бусад тропическа ургамалнуудые таридаг ургуулдаг экономикотой аграрна орон болоно. Һаяын сагта правительство нефть болбосоруулдаг предприятинуудай хүдэлмэриие һэргээхээр түсэблэнэ. Ушарынь гэхэдэ, мүнгөөр дуталдаһан дээрэһээ табан жэлэй урда тээ эдэ предприятинуудай хүдэлмэри зогсоогдоо һэн.

Шэнэ гүрэн экономическа, социальна ба бусад хэдэн орёо асуудалнуудые шиидхэхэ ушартай болохо байна.

ПНР-эй СЕЙМЭЙ СЕССИ

ВАРШАВА. ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ярузельский ПНР-эй Сеймэй сесси дээрэ үгэ хэлэбэ.

Орон доторхи ниитын-политическэ байдал улам орёо болохо байһаар, хёмороо [ху]ришэлдөөнүүд, түгшүүрил болон буһалгаанууд замхагүй гэжэ тэрэ хэлээ. Экономическа бэрхэшээл түбэгүүд [ба]рнэгырожэ байна.

Бэрхэшээл түбэгүүдые гаталан дабаха программые Сеймэй үзэмжэдэ табихадаа, тэрэниие бэелүүлхын тула [үнд]эн түбшэн байдал, ниитын [бү]хы хүсэнүүдэй эдэбхитэй харилсаа холбоон хэрэгтэй гэжэ правительство тоолоно. Мүнөө иимэ эрхэ нүхэсэлнүүд хангагданагүй гэжэ мэдүүлхэ шухала.

«Солидарностиин» экстремис хүсэнүүд засаг захиргаанда эсэргүү ябуулгануудые үүдхэнэ гэжэ В. Ярузельский тэмдэглээ.

Советскэ Союзда зүрюу харша ябуулганууд, хархис номнол гансал бидэнэй дунда аюул түбэг ушаруулна. Энэ хадаа арадта харша ябуулга болоно бшуу. Арадай эгээлэй юрын аша туһын тулада тэрээндэ эбсэшэгүйгөөр хандаха ёһотойбди.

В. Ярузельскиин дурадхалаар правительствада хэгдэһэн хэдэн шэнэ томилолгонуудые Сейм баталаа.

Сейм тогтоол баталан абаба. СССР ПНР хоёрой хоорондохи холбоое, хани барисаае, хүршэ ёһоной харилсаае саашадань бэхижүүлхэ шухала гэжэ тэрээн дотор тэмдэглэгдэнэ.

Гүрэн доторхи ниитын гурим журамые, хуули ёһонуудые хазагайруулһан али бүхы ябуулгануудые дары болюулхые Сейм уряалба. Хэрбээ энэ уряагай мүртэй үрэ дүнгүүдые үгөөгүй һаань, тохёолдоһон оршон байдалай эрилтэ табиһан тиимэ хуулита эрхэ түлөөлэлгэнүүдые правительствада олгохо тухай дурадхалые Сейм хаража үзэхэ юм гээд тогтоол дотор заагдана.

(ТАСС).

Ж. МАРШЕГЭЙ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ЛИССАБОН. Португалиин Коммунис партиин ЦК-гай уряалаар Португалида ерээд байһан Францын Компартиин Генеральна секретарь Ж. Марше эндэ пресс-конференци үнгэргэбэ. Журналистнуудай асуудалнуудта харюусахадаа, тусхайлбал, Баруун Европын оронуудта буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада эсэргүү үргэн ехэ хүдэлөөнэй үнгэргэгдэжэ байһаниинь шухала удха шанартай гэжэ Францын коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэ тэмдэглээ. «Европын арадууд газар дайда дээрээ ядерна буу зэбсэг тодхон табюулхые хүсэнэгүй гэжэ американ захиргаан одоошье ойлгохо ёһотой,—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. — Президент Рейган һанал бодолоо, хүсэл эрмэлзэлээ бусад арадуудта баадхаха эрхэтэйб гэжэ тоолодог. Тэрэ европынхидой хүсөөр дай хэхые хүсэнэ ха. Эб найрамдал хүсэжэ байһанаа Европын арадууд тодо һонороор ойлгуулба гэжэ һанахаар байна».

Женевэдэ болохоёо байгаа совет-американ хөөрэлдөөнүүдые дэмжэжэ байһанаа Ж. Марше мүн лэ мэдүүлхэ зуураа, эдэ хөөрэлдөөнүүд Европын аюулгүй байдалые бэхижүүлгэдэ шухала удха шанартай гэжэ онсолон зааба.

СОВЕТ НОМОЙ ВЫСТАВКЭ

УЛААН-БААТАР. Совет номуудые худалдалгын выставкэ эндэ нээгдэбэ. Ниитынполитическэ, уран һайханай, эрдэм, техникын ба хүүгэдэй литературын номууд эндэ угаа олон. Тэрэ Агууехэ Октябриин 64 жэлэй ойдо, арадай Монголой болон РСФСР-эй хоорондо хани харилсаа тогтоохо тухай хэлсээндэ гар табигдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдана. 1,2 мянга гаран нэрэтэй номууд энэ выставкэдэ табигдаһан байха юм.

Советскэ Союзда ород болон монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн номууд энэ выставкэдэ горитой һуури эзэлнэ. 15 мянга гаран нэрэтэй совет номууд жэл бүри Монгол орондо эльгээгдэдэг юм.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

НЬЮ-ЙОРК. **ЭКОСОС-ой СЕССИ.** ООН-ой гол органуудай нэгэн—Экономическа ба социальна соведэй (ЭКОСОС) ээлжээтэ сесси ООН-ой штаб-байшанда нээгдээ. Экономическа хүгжэлтын удаан болзортой хараа шэглэлнүүд, уласхоорондын корпорацинуудай дээрмэдэхы политика, гүрэнүүдэй хоорондын научно-техническэ холбоо барисаан гэхэ мэтэ уласхоорондын хэдэн шухала социально-экономическа асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ зүблэхэ зүйлдэнь оруулагдаһхай. ЭКОСОС-ой гэшүүд граждан ба политическэ эрхэнүүд тухай уласхоорондын хэлсээнэй эрилтэнүүдые бэелүүлхэ асуудалнуудые мүн лэ хараха байна.

АФИНА. **ШЭНЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ШАХАА ТАНГАРИГ.** Парламентые һунгалгын үедэ ехэ илалта туйлаһан, Бүхэгрециин социалис хүдэлөөн (ПАСОК) гэжэ партиин түрүүлэгшэ, премьер-министр Андреас Папандреу түрүүтэй Грециин республикын шэнэ правительство эндэ шахаа тангариг үгөө.

А. Папандреу оборонын министрэй тушаалые мүн лэ даалсадаг байха.

Гадаадын хэрэгүүдэй министрээр Иоаннис Харалампопулос, дотоодын хэрэгүүдэй министрээр — Георгиос Геннимата̄с, координациин (экономикын) министрээр — Апостолос Лазарис томилогдобо.

Грециин мэдээжэ киноактриса Мелина Меркури соёлой ба гэгээрэлэй министрэй тушаал лааба.

КОЛОМБО. **ПАРЛАМЕНТЫН ШИИДХЭБЭРИ.** Шри Ланкагай парламент орон дотор соносхогдоһон онсо байдалые үшөө нэгэ һараар һунаааха гэһэн шиидхэбэри олонхиин дуугаар баталан абаба. Оронoo хубааха ба тамилнуудай бэеэ дааһан гүрэн тогтоохые хүсэдэг хэтэрүү этэгээдүүдэй үүдхэһэн үймөөнһөө уламжалан, августын 17-до иимэ онсо байбал соносхогдоһон юм.

КАНЬЕРРЭ. **АВСТРАЛИИН ОЛОНИИТЫН БУРУУШААЛ.** Вашингтоной жандарм хараа бодол Австралида ябуулха гэһэн ябуулгые энэ ороной олониитэ буруушаана. Улад зоной һанал бодолнуудые мэдэхэ асуултануудта харюусаһан австралиинхидай 77 процентнь «Синайда байха олон үндэһэ яһатанай хүсэнүүд» гэдэгтэ Австралиин сэрэгэй подразделенинүүдэй хабаадахые эрид буруушаажа байһанаа элирхэйлээ.

Синайн хахад аралда Австралиин солдадуудые эльгээхэ гэһэн США-гай эрилтэ, 60-аад онуудта Вьетнамда эсэргүү США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгада Австралиин хабаадаһан гутамшаг ушар хоорондоо сэхэ холбоотой гэжэ тэндэхи демократуудай партиин хүтэлбэрилэгшын уялгые дүүргэжэ байһан К. Мейсон мэдүүлбэ.

Николай Дамдинов
Эрхэбайдалай һудалнууд

1.

Аниб гэһэн нюдэндээ
Энеэб гэһэн ошотойхон,
Ямаан һахалтай
Яаралгүйхэн Дэлэг үбгэн
Зуруул шударан тамхилаад,
Зугаа дэлгэн һууна ха.
Ургажа ябаһан
Улаан бургааһан мэтэ
Залуушуулда —
Захяа болгон холбожо,
Үреэл һайхан үгэеэ үршөөн баясана.

— Наян жэлэй саада тээ
Эхи табиһан наһан лэ.
Набтартайень, үндэртэйень,
Нажартайень, үбэлтэйень
Гаталан ерэһэн наһан лэ.
Уулын дабаае дабажа болоно,
Оршолонгой дабаае дабажа болоногүй.

Хэлэжэ барашагүй хэтын бүридэл,
Хэмжэжэ барашагүй оршолонгой
бүридэл —
Оёоргүй гүнзэгы ухаатандашье
Оромоо дууһан олгогдоогүйл.

Дэмы орхиһон дээһэн,
Һула орхиһон һур
Һууна гэжэ һаналтагүй намайгаа
Үлэн нохойн хусаһан
Үүрэй сайтар бэлэйл даа,
Үбгэн хүнэй хэлэһэн
Үе дууһатар гэлэйл даа.
Бууралһаа үгэ дууладаг,
Бусалһанһаа ама хүрэдэг.

Арбан долоотой болотороо,
Хуушан дэлхэйн хуудаһа нилээд
һэхэлэйлби.

«Адаг баян — адууһа мал,
Эрхим баян — эрдэм бэлиг»,— гэһэн
Энэ үгые хүсэд мэдээгүй дээрэһээ
Адууһа малай, зөөри эдэй хойноһоо
Айдар багадаа шармайгаадшье
үзөө һэм.

Бухэ һүхэ, бүхэтэр хажуур,
Харуу баян, халуун наран гээшые
Хамаг бэеэрээ мэдэжэ гараһан
байхалби.

Аарсын гашууе уuһан аман,
Арһанай хатууе элдэһэн гар,
«Үүлэтэйхэн тэнгэриин
Мүндэр яагаа шэрүүн бэ.
Үншэн хэзээ хүбүүндэ
Баяшуул яагаа шэрүүн бэ».—
Гэһэн дуунай аялгые
Гэгэн дабтаһан үдэр һүниинүүдни олон.

Садхалан хүндэ
Сагаан хониной һүүл гашуун гээд,
Хүлөө жылдэн, хүйһэн дээрээ
нёлбоошо
Бардам баядтай эдирхэлдэжэ
туршаа һэм.

Зүбөө буляалдаад, заргалдаха
хүсэлтэй,
Зүдхөөд, гүйгөөд абаа һэмби.
Зүгөөр —
Нохойн хоншоор нойтон,
Ноёной хоншоор хүйтэн
байдаг бэлэй.

Зөөри ехэтэн — зүб гүүлэхын түлөөдэ
Алдуугүйхэн нэгэ аргатай байгаа:
Алтан шүбгэнь шулуунишье хабсагай
Нүхэлдэг һэн.

* * *

Һалхи бороодо, аяма халуунда,
илгаагүй,
Һарьмай соорхой дэгэлээр гарагша
бэлэйлби.

Залуу хүн бэсын үнгөөр —
Яб гэһэн яһан, хлаб гэһэн нюдэн —
Үелхэ дуратай бэреэдүүдтэй
Үгэ хэлэсэ ойлголсоһон лэ
байдаг һэм.

Аляа хүн арбан зоболонтой,
Холшор хүн хорин зоболонтой.
Үүдээр орохын орондо
Үрхөөр ороһоһоо тээ нааша
Ябагдаа бэлэй, яахаб даа.

Сэдьхэлэй хэрэг буляалдангаа,
Сэлеэнэй мунса хүбүүдээр
Хамар амаяа этэрэлдээн,
Ханшар хаоһаа нюдаралдаан
Болоһон аяб дан заатагүй.

«Унаган улаанайм ташаае
Угсаргым сасаг оорхөөгөө.
Уладай хэлсэһэн хорондо
Ошаржа хүнниэн зангаараа»,—
гээд лэ.

Аляа холшор абаритай
Абхайнуудаар сэнгэлэгдээ.
Халуун шуһатай, илдам зулгы
зариматайнь
Ханилаад һаланхаар, харалсаагүйнь
дээрэ һэн,—

Дуранай һэлюурлэл дууһынь
мэдэбэб гэлтэгүй.
Эмниг морин хатартай, жороотой,
Эхэнэр хүн налархайтай, дошхонтой.
Гэхэтэй хамта —
Эрэ хүнэй бэрхэнь
Эхэнэрэй сэсэнһээ болодог лэ.
Эрхим эрэ — эхэнэр нүхэртэй.

Олон жэлдэ ойлгоһомни,
Үндэр наһандаа үнэншэһэмни гэбэл:
Дууллаһанаа мартаха ёһогүй,
Дурлаһанаа орхихо ёһогүй.
Эд бараан шэнэдээ пайн,
Амараг ганса анханайл хадаа һайн.

* * *

Али олон тодхорнуудһаа
Архиин тодхор гэнэдэлтэй юм.
Архи уухада, бэедэ харша,
Айл хэсэхэдэ, ажалда харша.

Һохор морин замдаа бүдэрхэ,
Һогтуу хүн наһандаа бүдэрхэ.
«Хоолойдо хон гэжэ оробо,
Хотодо ян гэжэ оробо»,—
Гэлдэжэ байгаад баясан,
Гэдэһээ архяар дүүргэжэ,
Улаан мяхан, уһан дүеэ болотороо
Шудхалгамнай хэндээ хэрэгтэй
гээшэб?
Архида һогтоһон сэсэн аюултай,
Эрдэмдэ һогтоһон тэнэг аюултай.

Аягын оёорой шабхаруунаа
мухаридаг
Айрагтүй архиншан, аршуулгүй
тамхиншан
Хүнэй-зүгһөө хүндэдэ
яагаад хүртэхэб?

Шадалтай һаа, шангалан хаяха
хэрэгтэй:
Архиин һогтуу гарадаг
(Абариин һогтуу гарадаггүй).

* * *

Зай, саашань ухашалбал,
Зайран залхуу хоёрһоо
Зайлахаяа оролдомоор.

Аяар урда сагһаа
Аргагүй зүбөөр хэлэгдээ:
Залхуу хүн забагтаа хүрэхэгүй.
Залхуугай газаа түлеэн байхагүй.
Нэгэ газартаа тогтоо гэжэ үгы.
Нэгэ хэрэгээ дүүргээ гэжэ үгы.
Зайран хүнэй замынь оромгүй
гэдэг лэ.
Айран хүнэй алхамынь һүрэмгэй
гэдэг лэ.
Залхуу хүн һүү һууһаар эсэдэг.
Ажалша хүн хэ хэһээр урмашадаг.
Залхуу — нойртой.
Бодохонь боод гүүтэ.
һууханъ һубай гүүтэ.

2.

Агууехэ Арбан долоодохи ондо
Замби түбиие залиита аадар
һэргээзээ,—
Саг дээрэ сахилгаан хэрэгтэй
гэдэг эиэ.

Хажар хүндэ гэнжэеэ
Хамха сохиһон үе бэлэй.
Хаанай шэрээ ханхинаса мухарал һэн.
(«Хараал бүхэниие шэнгээһэн,
Хамтарагты, дэлхэйн богоолшууд!»)
Уһа мүрэнэй урадхалые хаажа болохо,
Улад зоной хүсэлые хаажа
болохогүй.

Эртэ мэсэеэ далайһаар бодоһон
ангида
Эрьехэ наран, ээлхэ түрэ байба
бшуу.

Далайда — оломшо, дайдада —
газарша,
Жабхалан түгэс ухаата сэсэн
Багшамнай
Жаргал тээшэ замымнай
заажа үгөө һэн.

Ажалша хүнэй гарта Балта Хадуур
һайхан,
Адууша хүнэй гарта Улаан тугнай
һайхан.

Түмэн жэлэй харанхыһаа
Гэгээрэлэй наран өөдэ
Гэшхэсээ шэглүүлээлди:

Эрдэм эрдэни хоёр — эгэшэ дүү хоёр,
Сээл — далайда, сэсэн — эрдэмдэ.
Хүн — һурадаг, һур — һунадаг
байба бшуу.

Сэсэрлиг мэтэ сэсэглэһэн Эхэ
орондомнай
Сэсэн хүнэй тархи, уран хүнэй хурган
Үнэн бодото үнэ сэндээ хүрэбэ.

Аха дүү олон арадууднай
Алхамаа жэгдээр таталуулаа:
Үдэхэ адуун зүһэ нэгэдэхэ,
Өөдэлхэ улад эб нэгэдэхэ гээшэ зүб.

Малша, таряаша зоной хүдэлмэри
Магтаал үгэдэ хүртэн,
урмашуулагдана.
Ажалша хүн тоһо эдихэ,
Аралжааша хүн хараал эдихэнь
зүбөөрөө.

Уруудаха хүн — унтаха эдихэ хоёр,
Һайжарха хүн—һанаха һэрихэ хоёр лэ,
Эртэ бодоһон үдэртэ туһатай,
Эртэ гэрлэһэн үедэ туһатай гэдэг зүб.

Архидаанай сагта
Асаяа барижа гарадаг бай.
Таталгүй шашаанай сагта
Тармуураа барижа гарадаг бай.
Ажалай зүдхөөн, ажалай габьяа
Алтан одото алдар болоо.

* * *

Шэнэ сагай шэлдэг залуу үетэндэ
Хии ябадалай хирэ тоорогшье бү
халдаг.

Галтай залуу харасануудта балсанам:
«Һайн морин—шэхэндээ,
Һайн эрэ — нюдэндөө», — гэһэн
юм шуу.
Һайн хүн нэгэ үгэтэй.
Һайн морин нэгэ ябадалтай.

Өөрынгөө мууе халхалангаа,
Ондоо хүниие зэмэлээшэдтэ
Оньһон үгэмнай ойлгуулна:
Бухын малтаһан—нюргандаа,
Буруу заншал—бэедээ.
Үгын һайе хэрэгэй һайгаар бахилэ.
Үүсхэл ажалаа бодомжотойгоор
ябуула.

Үндэгэнэй хальһанһаа
Үһэ зулгаажа бү зобо.

Уһан соо шабар угаахамни бү гэ,
Хуурай газарта гүр бэхилжэ бү
тухашара.
Хотон айлнуудта һайе хүргэхэм
гэбэл,
Хонишон болгожо, шоные бү томило.
Хубхай түсэб табижархёод,
Хооһоор сагаа эдилтэгүй:
Хусын бөөрые наха-нахиһаар,
Үнэгэн туража үхэнэ һэн.

Хэбтэһэн хонн бодхоожо шадангүй
бү яба.
Тэмээн дээрэ һуугаад,
Нохойдо хазуулжа бү бай.

Һанааналнгаа һарьдагта дүүлээ һаа,
Хүлөө хүнжэлһөө һугала.
Бахын һанаан далайда гэһэн үгые
Баһажа огто болохогүй:
Амиды яоһан хүн
Алтан алгааршье уһа ууха.
Зоригтой хүниие зол дахаха.

Табан түбитэ юртэмсэдэ
Таатай газарнууд олон юм бээ.—
Хэды тиибэшье,
Эхын гуламта садхалан,
Эсэгын дайда—дулаан.
Унаһан тоонто, уяһан сэргэ—
Улаан зүрхэнэй изагуурта.

Олон хоногой морин-ульгэршье
дууһадаі.
Одоо энэ миннишье үгэ түгэсэхэнь.
Эхитэй хадаа эсэстэй,
Эхэтэй хадаа нагасатай.

«Агаарынь холохон байбашье,
Ладархан бороониинь түргэн бэшэ гү?
Алдархань холохон байбашье,
Абаашахал наһаниинь түргэн бэшэ
гү?»—гэжэ

Холшор залуудаа хүхижэ дууладаг
дуугаа
Хожом болоходо, уяржа дууладаг
юм байна.

Нарһан модоной үндэршье һаа,
Шэнэһэн тухайда шэшэгдэнэ.
Наян наһанай үндэршье һаа,
Ерэн тухайда ородогдоно.

3.

Аниб гэһэн нюдэндөө
Энеэб гэһэн ошотойхон,
Ямаан һахалтай
Яаралгүйхэн Дэлэг үбгэн
Үгэеэ иигэжэ дүүргэнэ:

— Ногооной муу — носоргоно,
Хэлсээнэй муу — хэрүүл.
Сагаанай хээрэг — сапан,
Сагай муу — дайн.

Эб найрамдал —
Энэ дэлхэйн түлгэ.
Үбэлые һэлгэн,
Шэрэм ногоон ургадаг,
Үбгэдые һэлгэн,
Шэнэ үетэн ургадаг
Аласай холын

Түмэн сая жэлнүүдтэ
Арад түмэн — мүнхэ.
Заха хизаар мэдэхэгүй
Замбуулимнай мүнхэ!

Уласхоорондын шэнжэлэл

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛЭЙ НЕДЕЛИ

ООН-ой Генеральна Ассамблейн тусхай сессиин ба Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй шиидхэбэреэр буу зэбсэг хуряан абалгаар октябриин 24-hөө 31 хүрэтэр соносхогдоhон недели эб найрамдал ба буу зэбсэг хуряан абахын түлөө түйлай ехэ манифестацинуудтайгаар үнгэрбэ. Асари ехэ энэ хэмжээ ябуулга хадаа эб найрамдалай хуби заяанда манай дэлхэйн арадуудай айхабтар сэхэр hанаата зобожо байhанай үшөө нэгэ гэршэ болоно. Ушарынь гэхэдэ буу зэбсэг бүтээн гаргалгые үзэгдөөгүй ехээр үргэдхэжэ байhан США-гай мүнөөнэй захиргаанай милитарис политика эб найрамдалда хэрэгтэ тон ехэ аюул тохёолдуулжа байна.

Эб найрамдалда дуратайшуулай Лондондо үнгэргэгдэhэн олониитын митинг соносхогдоhон неделиин үгээл ехэ үйлэ хэрэг болобо. Аяар табан часhаа дээшэ саг соо үргэлжэлhэн энэ манифестацида хүдэлмэришэд болон студентнэр, эдэхэ хаагшад ба гэрэй эзэд эхэнэрнүүд, политическэ элдэб партинуудай эдэбхитэд хабаадаhан байна. Гайд-парк соо болоhон митинг дээрэ үгэ хэлэhэн буу зэбсэг хуряан абахын түлөө бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй түрүүлэгшэнэрэй нэгэн Ф. Брокуэй гэгшэ иигэжэ мэдүүлээ: «Энэ дэлхэйдэмнай тохёолдожо болохо үзэгдөөгүй муухай аюулые зайсуулха бүгэдын хүсэл эрмэлзэлээр бидэнэр эндэ суглараабди. Шуhата дайгаар жүрөөдэгшэдэй, капиталис томо томо гүрэнүүдэй засагай хүтэлбэри барихаашье hаа, дэлхэйн арадууд тэдэнэй гэмтэ муухай түсэбүүдэй бэелүүлхые хойшо татаха арга шадалтай».

Италиин ниислэл хотодо үнгэргэгдэhэн эб найрамдалай иимэ национальна маршда 150 мянган хүн хабаадалсаба. Ядерна шэнэ дайнай аюулда эсэргүү тэмсэлэй уряа лозунгнуудые бариhан 100 мянга шахуу хүн Парижай үйлсэнүүдтэ гараа. Буу зэбсэг хуряан абахын түлөө ябуулгануудые үнгэргэхэ неделиин үедэ олониитын хабаадалгатай митингнүүд Брюссельдэ, Токиодо, Венэдэ, дэлхэйн бусад олон хотонуудта болоhон байна.

Тусхай соносхогдоhон энэ недели Баруун Европын орнуудта дэлайса ехэтэйгээр үнгэргэгдэбэ. Аюул ехэтэй нейтронно буу зэбсэгүүдые гүйсэд дүүргэжэ бүтээн гаргалгын тухай Рейганай шиидхэбэриие эсэргүүсэн ябуулганууд, Баруун Европын гүрэнүүдэй газар дээрэ дунда зэргын зайда табигдаха американ ядерна ракетнүүдые таралган тодохо тухай НАТО-гай аюултай шиидхэбэриин бэелүүлгые хойшо татаха эрилтэнүүд эдэ митингнүүдэй гол шухала асуудал болоо.

Буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргажа байhан ябадал хадаа хүн түрэлтэниие гансахан ядерна дайнай аюулда нэрбүүлжэ бэшэ, капиталис орнуудай хүдэлмэришэдэй байдалые хүндэрүүлжэ, социально-экономическа бэрхэшээлтэ байдалыень бүри ехээр доройтуулна. Тэрэмжэгүй иимэ юумэнэй болоожо байгаа империалис гүрэнүүдэй гэмээр оло миллиард доллар мүнгэ зөөри дайн сэрээгэ бэлэдхэлдэ гаргашалагдана, дэлхэйн дээрэ хэдэн зуу миллион хүн зон үлэн хоохон, байха байдалгүй болоожо, түйлэй ядуу байна. Ушар иимэhээ мүнөө хэтэрмэ ехээр нөөсэлэгдэжэ байhан буу зэбсэгүүдые бүри олошоруулха ябадалда дары түргэн зээ табижа, буу зэбсэг бүтээн гаргалга тушаа, hүүлдэнь бүгэдэ ниитээрэ буу зэбсэгүүдые хуряан абаха тухай асуудалнуудые хэлсэхэ хэрэг ехэ шухала. Нэгэдэhэн Национуудай Организациин [illegible] КПСС-эй XXVI съездын абаhан амгалан тайбан совет эдэбхи үүсхэлнүүд имагтал буу зэбсэг хуряан абаха үг зорилгодо шэглүүлэгдэhэн гээшэ.

Дэлхэйн арадуудай эб найрамдалай хэрэгые аршалан хамгаалхаар, шахардуу байдалые hуларуулха, буу зэбсэг бүтээн гаргалгые улам үргэдхэхэ гэhэн бодомжогүй уймар ябуулгые зогсоохын тула хэлсээнэй столдо шууд түргөөр hууха гэhэн бүтэмжэтэй зохид совет дурадхалнуудые дэлхэйн арадуудай hайшаан дэмжэжэ байhаниинь онсо соносхогдоhон энэ недели элирхэйлэн харуулба.

ДҮТЫН ЗҮҮН ЗҮГТЭ ГУРИМШУУЛГА ХЭРЭГТЭЙ

Йеменэй Араб Республикын президент Али Абдалла Салех гэгшын албанай хэрэгээр Советскэ Союз ерэжэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневтэй ба совет бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэhэн ушар хадаа hүүлэй үдэрнүүдтэ дэлхэйн олониитын анхарал ехээр татаба. Хөөрэлдөөнэй үедэ хоёр талын харилсаа холбоон, мүн тэрэшэлэн уласхоорондын байдалай гол асуудалнууд, нэн түрүүн эб найрамдалда ба уласхоорондын аюулгүй байдалда бэрхэшээл тохёолдуулжа болохо Дүтын Зүүн зүгтэхи ушар байдал тодорхойгоор хараажа үзэгдөө.

Дэлхэйн энэ региондо тохёолдоhон шахардуу шанга байдал хадаа Вашингтонhоо али болохоор сэрэгэй-политическэ ба финансова тэдхэмжэ абажа байдаг Израилиин засагай хүтэлбэри баригшадай ээрхэг түрэмхэй политикын үрэ дүн болоно гэжэ совет ба йемен таланууд тэмдэглэhэн байна. Энээнтэй хамта Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулга түргөөр түйлаха шухала байhан ушар онсолон тэмдэглэгдээ. Палестинин арадай хуулита гансахан түлөөлэгшэ—Палестиныё сүлөөрүүлгын организацине оруулалсан, бүхы талануудай хабаадалгатайгаар Дүтын Зүүн зүгэй асуудалаар уласхоорондын конференци зарлабал, эндэхи бэрхэшээлтэ байдалые гуримшуулха бодото арга зам олдохо гэжэ тэмдэглэгдээ.

«Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо hаа, үнэн зүб байдалые хүндэлдэг, Дүтын Зүүн зүгтэ бата бэхи эб найрамдал тогтоохые хүсэдэг бүхы гүрэнүүдтэй харилсаа холбоо байгуулхаар бидэнэр бэлэн гээшэбди»,—гээд Йеменэй үндэр тушаалта айлшанай хүндэдэ үгтэhэн обед дээрэ Л. И. Брежнев онсолон тэмдэглээ.

Москвада үнгэргэгдэhэн хөөрэлдөөнэй дүнгүүд араб оронуудай хэблэл ба үргэн олониитын гол анхаралда байна. СССР араб арадуудай, нэн түрүүн палестин арадай үнэн зүб хэрэгүүдые дэмжэн, шууд сэхэ хараа бодол баримтална, араб бүхы оронуудтай этигэл найдабаринин харилсаануудые дэмжэхые оролдоно гээд Саныя радио тэмдэглэнэ. «Дүтын Зүүн зүгтэхи бэрхэшээлтэ байдалые бүхы хэмжээгээр гуримшуулга түйлаха, энэ районда үнэн зүб ба бата бэхи эб найрамдал тогтоохо гэhэн СССР-эй хүсэл эрмэлзэл совет хүтэлбэрилэгшын хэлэhэн үгэ дотор үшөө дахин гэршэлэн харуулагдажа, Дүтын Зүүн зүгэй асуудалаар уласхоорондын тусхай конференци заатагүй зарлаха шухала байhаниинь онсолон тэмдэглэгдэбэ» гээд Ливанай «Ан-Нида» газетэ бэшэбэ.

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ ЭРХЭ НҮХЭСЭЛ

Арбан жэлэй саада тээ, 1971 оной октябриин 30-да Парижда «СССР ба Франци хоёрой хоорондохи харилсаа холбооной ёhо гуримуудта» гар табигдаhан байна. Энэ документ хадаа манай оронуудай хани ёhоной харилсаа холбоое бүхы талаар хүгжөөлгын шэнэ шата боложо, тэрээниие саашадань улам үргэдхэлгын бата бэхи үндэhэ hуури табигдаhан гээшэ. Манай оронуудай хоорондохи заншалта холбоо барисаан бэе бэеэ ойлголсолгын үндэр хэмжээндэ хүрэжэ, бэе бэедээ этигэн найдаха шэнжэ шанартай болоhон. Хоёр талаhаа элдэб тушаалтадай уулзаха ба хөөрэлдөө хэхэ ябадал ходо үнгэргэгдэнэ.

СССР ба Франци хоёр уласхоорондын шахардуу шанга байдалые hуларуулха политикада эхи заха табилсаhан, тэрэ политикын үндэhэ hууриинь «харилсаа холбооной ёhо гуримууд дотор» бэшэгдэнхэй юм. Олонхи ушарта манай оронуудай хамтын гэхэ гү, али адли хараа шэглэлтэй ажал ябуулгын аша туhаар эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай хэрэгтэ мэдээжэ амжалтанууд түйлагдаhан байна.

Дурсагдагша хоёр оронойхоорондохи худалдаа наймаанай бодото жэшээ дээрэhээ совет-франциз харилсаа холбооной улам гүнзэгыржэ, улам үргэдэжэ байhаниинь эли тодоор харагдана. 1970 онhоо 1974 он хүрэтэр худалдаа наймаанай хэмжээн хоёр дахинаар, удаадахи табан жэлэй туршада (1975—1979 онуудта) — гурба дахинаар, тиихэдэ гансахан нёдондо жэлдэ аяар 43 процентээр үргэдхэгдэhэн байха юм.

Экономикын, соёлой, эрдэм болон техникын талаар манай оронууд харилсаа холбоогоо бүришье hаа амжалтатайгаар хүгжөөнэ. Энергетикын, хэлхеэ холбооной, үнгэтэ телевиденини, медицинын, оршон тойронхи байгаали хамгаалгаар хамтын хүсөөр хэгдэхэ хүдэлмэриин программа дүүргэгдэжэ байна. Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар харилсаа холбоондо ехэ юумэн хэгдэнхэй. «Ореол-3» гэжэ спутник СССР-ээ табигданхай, тэрээн дээрэ франциз аппаратура тодхогдоhон гээшэ. 1982 ондо замбуулинай дайдада совет-франциз экипажые ниидхүүлгэдэ бэлдэлгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна.

Хэрбээ манай хоёр ороной хоорондоо hайн харилсаа холбоотой байгаа гээшэ hаань, Европодо, мүн бүхы дэлхэй дээрэшье эб найрамдал бата бэхи байха гэжэ үнгэрhэн хэдэн арбан жэлнүүдэй дүй дүршэл хэлбэришэгүйгөөр харуулба. Энэ ушар байдал хадаа хоёр оронойманай, ажаhуудаг түбинимнай, бүхы дэлхэйн арадуудай аша туhын хэрэгүүдтэ харюусана ха юм.

Тиимэл хадань манай оронтой аша туhатай харилсаа холбоое дэмжэхэ, совет-франциз үнинэй хани нүхэсэлые аршалан хамгаалха ба бэхижүүлхэ гэжэ президент Ф. Миттеранай хэлэhэн хүсэл эрмэлзэлые совет хүнүүд hайшаан дэмжэнэ гээшэ. «Хани нүхэсэлэй ба харилсаа холбооной заншалта болоhон ёhо гуримууд Советскэ Союз ба Францине, манай хоёр ороной арадуудые бэе бэедэнь улам дүтэ болгоно. Эдэ харилсаануудай бүхы талаараа хүгжөөгдэжэ байхые, саашадаа эб найрамдалай найдамтай эрхэ нүхэсэл байhан зандаа үлэхыень бидэнэр хүсэнэбди», — гээд Франциин президентээр hунгагдаhантайнь дашарамдуулан, Ф. Миттеранда КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй эльгээhэн телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

В. МАЛЫШЕВ,
В. МАТЯШ,
Ю. ЛОПАТИН.
(ТАСС).

ХАНИ БАРИСААНАЙ ҮДЭШЭ

МНР-эй ревсомолой байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан хани барисаанай үдэшэ Зүүн Сибириин соёлой институтдай актова зал соо баярай оршон байдалда боложо үнгэрбэ. Ревсомолой тэмдэг, Монголой залуушуулай эмхиин шагнагдаhан зургаан орден сценын ара талые шэмэглэнэ. «Совет-монгол хани барисаанда алдар солo!», «Ревсомолой 60 жэлэй ой мандаха болтогой!» гэhэн уряа лозунгнууд эндэхи оршон байдалые бүри баяр баясхалантай, hүр жабхалантай болгоно.

Улаан-Үдэдэ hурадаг вьетнам болон лаотян студентнэрэй энэ үдэшэдэ хабаадаhаниинь интернациональна удха шанартай байба.

Зүүн Сибириин соёлой институтдай ректор С. Н. Никифоров оролто үгэ хэлэжэ, энэ үдэшые нээхэдээ, манай республикын ниислэл хотодо hурадаг монгол студентнэрые баярта hайндэрөөрнь халуунаар амаршалба.

Соёлой институтдай соёлгэгээрэлэй хүдэлмэриин факультедэй 1-дэхи курсын студентка, энэ дээдэ hургуулидахи ревсомолой эмхиин секретарь Түмэнжаргалиийн Цэцэгмаа ревсомолой 60 жэлэй ой тухай элидхэл хээ. Мүнөө Монголой 74 хүбүүд, басагад соёлой институтда, лесотехническэ болон индустриально - педагогическа техникумүүдтэ hурана. Манай хоёр ороной арадуудай хани барисаанай ашаар лэ бидэ дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис орондо hураха аргатай болоhон байнабди гэжэ тэрэ элидхэл соогоо тэмдэглээ. Ревсомолой хүгжэлтын шатанууд тухай, 60 жэлэй ойтойнь дашарамдуулан, МНР-эй ревсомолой Сүхэ-Баатарай ордеёноор шагнагдаhан тухай, ревсомолой гэшүүн хүбүүд, басагадай ажал хэрэгүүд, hуралсал тухай Т. Цэцэгмаа саашадаа хөөрэбэ.

Соёлой институтдай библиотечнэ факультедэй комсомолой бюрогой секретарь Светлана Ершова, ВЛКСМ-эй Октябрьска райкомой хоёрдохи секретарь Владимир Мельников, соёлой институтдай комсомолой комитедэй секретарь Татьяна Молчанова, Вьетнамай Хо Ши Минэй нэрэмжэтэ Коммунис Залуушуулай Союзай гэшүүн, индустриально-педагогическа техникумэй 4-дэхи курсын hурагша Чан Ван Куанг, Лаосой Арадай-революционно Залуушуулай Союзай гэшүүн, индустриально-педагогическа техникумдэ hурадаг Кео Ланг Си гэгшэд үгэ хэлэжэ, монгол үетэн нүхэдөө амаршалhан байна.

Эрхүү хотодохи Монголой генеральна консульствын түлөөлэгшэ Ч. Баатар харюугай үгэ хэлэхэдээ, оронойнгоо оюутадай үмэнэhөө суглаpагшадта халуун баяр баясхалан хүргөө. Удаань тэрэ монгол студентнэрэй hурадаг hуралсалай эмхи зургаанудай багшанарта, хүдэлмэрилэгшэдтэ ревсомолой ЦК-гай Хүндэлэлэй медальнуудые, хүндэтэ тэмдэгүүдые барюулба. Эрхүү hурадагайнь түлөө лесотехническэ техникумэй hурагшад Алтансоож, Цэрэнмид гэгшэдтэ ревсомолой ЦК-гай алтан медаль барюулагдаhан байна.

Удаань соёлой институтта hурадаг монгол студентнэртэ дурасхаалта бэлэг барюулагдаба.

Баярай үдэшын түгэсхэлдэ hайндэрэй концерт табигдаа. Совет, монгол, вьетнам, лаос студентнэр концертдэ хабаадаhан байха юм. Ород, буряад, монгол, тува болон бусад арадуудай аялга hайхан дуунууд зэдэлээ.

Иигэжэ энэ үдэшэ олон дүү арадуудай интернациональна хани барисаанай hайндэр боложо түгэсэбэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЕРЭХЫЕТНАЙ ХҮЛЕЭХЭБДИ

Манай ороной ажалшад сэрэгэй албанда мордохоор бэеэ бэлдэhэн залуушуулаа баяр ёhололой оршон байдалда үдэшэдэг hайн hайхан заншалтай болонхойбди. Иимэ баяр ёhололой үдэшэ Ленинэй орденто локомотив-вагон загабарилгын заводой Соёлой ордондо hаяхан үнгэргэгдэбэ. ВЛКСМ-эй Железнодорожно райкомой эмхидхэhэн уулзалгада байгша оной намар сэрэгэй албанда мордохо залуу үетэн, эхэ эсэгэнэртээ суглараhан байна. Суглараагшадай дунда hаншагаа сайhан үйлэдбэриин түрүүшүүл, hурган хүмүүжүүлэгшэд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаhан ветерануд.

Баярай суглаае ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Баир Цыренов нээгээд, мүнөө отстаакада гараhан гвардиин ахалагша лейтенант Н. В. Кузнецовто үгэ үгэнэ. Тэрэнэй хөөрөөе суглараагшад тон анхаралтайгаар шагнабад.

— Мүнөөдэрhөө сэрэгшын хубсаhатай болоhон таанадай албан ойлгоогүй байтартнай дүүрэхэ. Тиимэhээ түрэл заводойнгоо, эхэ эсэгэнэрэйнгээ нэрэ солые гутаангүй, үнэн сэхээр албаяа хэжэ ерэхыетнай хүсэнэб. Сэрэгэй албанай дүүрэhэнэй hүүлээр хүдэржэhэн, томо бэетэй болоhон таанадаа заводтоо бусажа ерэхыетнай хүлеэнэбди, — гэжэ залуушуулые hурган хүмүүжүүлэгшэ М. И. Ростовцевой хэлэхэдэ, суглараагшад альга ташалгаар угтана.

Мүнөө үеын сэрэгшын, Совет Армиин ажабайдал, hуралсал тухай хоёрдохи статьягай старшина В. Егоров, сэрэгшэ А. Кочнев гэгшэд суглараагшадта hонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ. Түрэлхидэй зүгhөө Мэрия Захаровна Петрова, Галина Сергеевна Федулова гэгшэдэй хэлэhэн үгэ бүхэнииe залуу сэрэгшэд зүрхэндөө бүхөөр хадуужа абаба. Залуу сэрэгшэ Геннадий Донской харюугай үгэ хэлэхэдээ, эхэ эсэгэнэрэйнгээ захяа заабарие нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтэ абажа ябаха, Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхэ байhанаа мэдүүлээ.

Мүн нарин сэмбын комбинадай соелой «Текстильщик» ордондо Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зэргэдэ алба хэхээр мордохоёо байгшадта зорюулагдаhан үдэшэ үнгэргэгдэбэ. Энэ үдэшэ дээрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран, запасай подполковник Ю. А. Соколов, бусад сэрэгэйнгээ алба hайнаар дүүргэжэ ерэхыень эдэнэртэ хүсэhэн байна.

Сэрэгэй албанда мордохынгоо урда тээ залуушуулай хүдэлhэн предприятинуудай дирекци, партийна, профсоюзна, комсомолой организацинуудhаа дурасхаалай бэлэг, грамотанууд суглараагшадай нэрьемэ альга ташалган доро барюулагдаhан байна.

Удаань дуу, хүгжэм зэдэлжэ, хатар танца эмхидхэгдээ.

Манай корр.

Москва—мүнөөдэр. ... ...нэй-талмайн сэсэрлиг...

ТАСС-ай фотохроника.

МОСКВА ШАДАР БОЛОhОН БАЙЛДААНАЙ 40 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

НАНГИН hАЙХАН НИИСЛЭЛ ХОТОМНАЙ

40 жэлэй саада тээ, 1941 оной намарай hаранuудта Эхэ оронойманай ниислэл хото Москва шадар агууехэ байлдаан эхилээд байгаа hэн. Энэ байлдаанда совет сэрэгшэд эрэлхэг хатуу зоригой гайхамшагта жэшээнүүдые харуулжа, шунахайрhан фашис этэгээдүүдэй доботолгые буруу hүргэhэн түүхэтэй.

Фашис генерал Гепнерэй танкова арми Клин, Старая Русса хотонуудай, Селигер нуурай оршондо Москвае шэглэн добтолоо hэн. Танкист Михаил Мархеев түрүүшынхеэ энэ байлдаануудта хабаадаба. Нарофоминск хото шадар Т-34 танкаараа дайсанай булюу хүсэнүүдhээ сухарингүй, шударгы бэрхээр тулалдажа гараhан юм. Дайнай дүүрэтэр олон фронтнуудта хабаадажа шалгарhанайнгаа түлөө М. Ф. Мархеев СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной июниин 3-най Указаар Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн.

1941 оной октябрь, ноябрь hаранuудта манай нютагайхид: Дагба Дондуков, Лазарь Элиасов, Радна Яковлев, Даши Нимаев, Пантелеймон Устинович, Намдаг Цыбенов, Бимба Цыренжапов, Виктор Сапунов болон бусад Зүүн-Сибириин стрелково алдар солото 93-дахи дивизиин бүридэлдэ Москва шадар тулалдаhан байна.

«Москвагай саана совет сэрэгшэдтэ газар үгы!»—гэhэн бүгэдэ арадай захяас сибиринхид үнэн зүрхэнhөө дэмжэн дайлалдаа hэн.

Москва шадархи байлдаанда фашистнууд өөhэдынгөө танкнуудта ехэтэ найдадаг байhан. Тиимэhээ манай сэрэгшэд танкнуудые өөhэдынгөө түрүүшын ээлжээнэй дайсад гэжэ тоолодог байгаа.

Тэрэ үе тухайгаа взводой командир, Улаан-Үдын П. Т. Устинович иигэжэ дурдан бэшэдэг: «Манай капитан Куренков бидэндээ ото: «Гранатаяа гэнжэ доронь лэ сэхэ хаяха юм—тэндээл зогсоошохо гээшэ»,— гэжэ хэлэжэ ябадаг бэлэй. Гэнжэ доронь хаяха гээшэ — аюултай хэрэг. Теэд аюултайень бидэ хэрэгсээдэггүй hэмди. Нэгэтэ танкова бүлэгтэй тулалдаhанай hүүлээр минии взводто оройдоол дүрбэн хүн үлэhэн юм. Гэбэшье Москва тээшэ ошоhон шоссе дээрэ фашистнууд гаража шадаагүй».

Серпухов хото шадар Советскэ Союзай Герой, полковник, манай нютагай Н. Я. Клыпинэй танкова бригада онсо шалгарhан габьяатай. Энэ участокта немецүүдэй хоёр танкова дивизи Серпухов—Подольск—Москва гэhэн гол шэглэлээр добтолбо. Харин Клыпинэй бригада энэ добтолгые зогсоохо зорилготой hэн. Тоогоороо хэды дахин булюу дайсантай манай танкистнуудай hүүлшынгээ снаряд, hомон хүрэтэр тулалдажа, шатажа байhан танкнуудаа орхингүй Малоярославец шадархи позицинуудые хамгаалhанай эсэстэ немецкэ танкова частьнууд гэдэргээ сухариха баатай болоо hэн. Энээнэй түлөө полковник Н. Я. Клыпинэй танкова бригада командованиин зүгhөө үндэр сэгнэлтэдэ хүртэжэ, өөрөө Дайшалхы Улаан Тугай орденоор шагнагдаа hэн.

Эрэлхэг зоригтой пулемётчик Н. Цыбенов шархатаадшье байхадаа, дайсадые мэргэнээр буудажа, олон нүхэдэйнгөө ами наhые абарhан юм. Москва хамгаалгын үедэ нугаршагүй зориг гаргаhан Н. Цыбенов «Шэн зоригой түлөө» медаляар шагнагдаад, тэрэнээ имагтал дайнай hүүлээр, 1946 ондо абаhан байха юм. Москвагай байлдаанай hүүлээр Н. Цыбенов Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай олон фронтнуудта дайлалдажа, 5 дахин хүндөөр шархатаад, эдэгэхэтэйгээ сасуу дайшалхы зэргэдээ бусадаг байhан. Шуhата байлдаануудта Н. Цыбенов баатар зоригоороо нэгэнтэ бэшэ шалгаржа, Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ зуурдшалагдаhан юм.

Мүнөө үедэ дайнай инвалид Ленинэй ордентой, «Шэн зоригой түлөө» гурбан медальтай Н. Ц. Цыбенов, дайшалхы 6 ордентой, олон медальтай П. Т. Устинович болон бусад наhатай болобошье, залуушуулай дунда сэрэгэй-патриотическа хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулдаг юм.

Нютагаймнай олон хүбүүд түрүүшынгээ дайшалхы туршалга Москва шадархи Волоколамска шоссе дээрэ генерал Доваторай морин сэрэгэй бүлэглэлэй бүридэлдэ гараhан алдартай. Москва шадар шэн зориг гаргаhан Цыбик Бадмаев «Дайшалхы габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаа. Дайнай хүндэ хүшэр харгынуудаар Москваhаа Зүүн-Пруссии хүрэтэр гаталhан командир, коммунист Ц. Бадмаев 5 танк, самоходно 12 үхэр буу болон түхеэрэлгэ тэhэ буудаhан байна. Ц. С. Бадмаевай энгэр дээрэ Дайшалхы Улаан Тугай орден, Улаан Одоной хоёр орден, Эсэгэ Ороноо хамгаалгын дайнай I шатын орден, «Шэн зоригой түлөө», ... шалхы габьяагай т... медальнууд ялардаг...

Москвагай байлдаан... лэг ябажа байха үедэ ... нэй С. Ж. Андыков, ... Габанов болон бусад ... ральна фронтдо хүрэ... hэн юм. Морин сэрэ... дохи корпусой 3-дахи ... зиин бүридэлдэ тэдэ ... вае хамгаалалсаhан ... Сырен Андыков таг... шье ябалсаhан, сэрэ... хүтэлбэрилэн доботол... оролсоhон, снайпера... товко, пулемёдоор да... хюдаhан байха юм. ... перска батальоной ... пулемётно ротын ком... С. Ж. Андыков Мос... Берлин хүрэтэр ошоhо... тартай. Дайшалхы да... нуудые hайнаар дүү... шэн габьяа гаргаhана... лөө тэрэ олон дахин ш... даа. Дайшалхы шаг... дайнь дунда Александ... скиин хоёр орден б...

Нютагаймнай олон ... Москвае хамгаалалса... тарай үхэлөөр унаhан ... юм.

Уран зохёолшо ... Бубеннов Улаан-Үды... воз-вагон заhабарилг... водой слесарь Владим... ракшанэ гэгшые өөрө... ха hэн тула «Сагаан ... гэжэ роман соогоо ... Шаракшанэгэй хүтэ... дэг сэрэгшэдэй Моск... дар харуулhан баата... тухай үнэншэмэ тодо... раглаа hэн.

Тэрээндэл адляар ... даймнай олон хүнүү... наhаяа гамнангүй т... жа, Эхэ оронойнгоо ... hайхан ниислэл хоты... гаалалсан, нэрэ соло... хэрүүлhэн байха юм.

Д. ЦЫРЕ...
манай штатнабэшэ ...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Агуу Октябрьда — эрхим угтамжа» — hайндэрэй урда тээхи ажалай вахта тухай мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Түрэл орон доторнай. Мал ажал—онсо шухала hалбари, «Спасскын жэшээ»—ТАСС-ай статья. ТАСС-ай hүүлэй шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. Ажахы эрхилэлгын онhон: капитальна барилгые хямдаруулха арганууд. «Алмалта, арьбалалта проектhээ эхитэй»—«Бурятгражданпроект» институдай бүлэг мэргэжэлтэдэй статья. БАМ: үдэрhөө үдэртэ. «Шударгы ажалай отрядууд. Хадын десант»—О. Казанцевай статья. Телефонно харилсаа холбоон тухай хөөрэлдөөн.

Гурбадахи хуудаhанда. «Шалгалта эрхимүүдые элирүүлбэ»—соёлой эмхинүүдэй үбэлэй эрхэ байдалда хүдэлхөөр бэлэдхэл тухай А. Аюшеевэй статья. Социалис оронуудта. Хилын саанаhаа телетайпаар абтаhан мэдээсэлнүүд. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Нютаг нютагай hонинной дээжэ. «Патриот»—суглуулбари.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» октябриин 2... үнгэргэгдэhэн 43-дахи тираж.

«49-hөө 6-ень тааха»: 11—... бол, 15 — академическэ hэлюурдалга, 17 — коньгаар урилдалгын с..., 26 — табан зүйлэй мүрысөөн, 45 — столой теннис, 46 — теннис.

«36-hаа 5-ень тааха»: 10 — ... дээрэ бүмбэгөөр наадалга, 11 — во... бол, 12 — гимнастика, 21 — тамаралга, 25 — шар... спорт.

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.45 — К. Тренев. «Любовь Яровая» — фильм-зүжэг. 12.35 — Шэнэ hонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Ереванда үнгэрhэн телевизионно фильмүүдэй бүхэсоюзна IX фестивалиин шангуудта хүртэhэн баримтата фильмүүд. 16.25 — «Ород хэлэн». 16.55 — «Партбилет тухай үгэ».

Улаан-Үдэ. 17.40 — «Театрта болодог уулзалганууд».

Орбита. 18.30 — «Эрдэм наукын байдал». Эрдэм, техникын талаар 1981 оной Ленинскэ комсомолой шангай лауреадууд.

Улаан-Үдэ. 19.15 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа (буряадаар).

Орбита. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — СССР-эй ба Вьетнамай Социалис Республикын хоорондо хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договорто гар табигдаhаар жэлэй ойдо. Гүрэнэй дуу, хатарай «Тхонг-Лонг» ансамблиин концерт. 20.25 — «Депутат Балтики» — уран hайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — ВЦСПС-эй шангуудта хүртэхын түлөө фигурна халтиралгаар уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадагшад уран бэлигээ харуулха. 23.20 — «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 23.35— «Место работы — космос»— эрдэм дэлгэрүүлгын фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 13.00 — «Шатарай hургуули». 13.30 — Географи. 6-дахи кл. «Австралиин ургамалай ба ан амитадай аймаг». 14.00 — Э. Хемингуэй. «Ажабайдалай ба ажал ябуулгын хуудаh...». 14.50 — Хүгжэм. 7-д... П. И. Чайковский. «... дүрбэн саг». 15.20 — ... гүрэнэй ба хуулиин ... дэhэнүүд». 8-дахи кл... рэн ба хүн». 15.50 — ... этта Шагинян». ... фильм. 16.40 — «К... без границ» — эрдэм ... рүүлгын фильм.

Орбита. 17.40 — «... аялга hайхан дуунууд...

Хүндэтэ уншагшад! 1982 ондо абаха газетэ, журналнуудта захил байгша оной ноябриин 20 болотор үргэлжэлхэ. «Буряад үнэн» газетээ захихаяа бү мартыт!

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕ...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000.

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-03, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52 секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-66-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли

Н-02501. Заказ № 252. Индекс ...